

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/141/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

7/2012. (I. 11.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2011. március 23-án előterjesztett **panaszát** a 2012. január 11-én – dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2011. március 23-án elektronikus úton – amelyet még ezen a napon postai úton, aláírásával ellátva megerősített – fordult a Testülethez sérelmezve a 2011. március 15-én, kb. 11 órakor a Hősök terén történt rendőri intézkedéssorozatot.

I.

1) A panaszbeadvány szerint a panaszos egy rendezvényen vett részt, amelyet az 1848-49-es forradalom és szabadságharc évfordulója alkalmából tartottak. Még szinte el sem kezdődött a rendezvény, amikor a rendezvény helyszínparancsnoka a következőkre szólította fel a résztvevőket: „tájékoztatom önöket, hogy a cselekményük jogsértő, ezért felszólítjuk önöket, hogy a jogsértő cselekményt fejezzék be, ellenkező esetben rendőri intézkedésre kerül sor (...), tájékoztatom önöket, hogy az alakzatban állásuk és az eskütételük jogsértő, ezért

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

felszólítom önöket, hogy a jogsértő cselekményt hagyják abba, ellenkező esetben rendőri intézkedésre kerül sor.”

A panaszos számára az alakzatban állás megszüntetése „teljesen értelmezhetetlen volt”, hiszen két vagy több ember egymáshoz képest állása mindenképpen alakzat, azt csak úgy lehetett volna megszüntetni, ha egyedül a panaszos marad a téren. A panaszos megjegyezte, hogy ilyen jogsértő magatartás nem létezik, a szabálysértési törvény azt nem ismeri. A panaszos azt is hozzátette, hogy esküt sem ő sem a többi résztvevő nem tett, hiszen mindannyian ugyanazt tették, azaz egy imát mondtak el. A panaszos megítélése szerint a felszólítással a rendőr elkövette a hivatali visszaélés bűncselekményét, mivel nem létező szabálysértés folytatására „megtorlást” helyezett kilátásba. Hozzátette, ezeknek a felszólításoknak a gyülekezési törvény szempontjából sincs jelentősége, ugyanis annak több szempontból kell megfelelnie, a rendőrség mégis megakadályozta a rendezvény további folytatását, hiszen benyomult a rendezvény területére, a Himnusz éneklése közben igazoltatásokba kezdett és a színpadon éneklőket elvezették.

A panaszos véleménye szerint a rendőrség ezzel korlátozta őt a békés gyülekezéshez való jogának szabad gyakorlásában, hiszen a rendezvényt nem lehetett megtartani és azt kicsit később „erőszakkal” befejezték is nyilvánították.

A panaszos szerint arra hivatkozni nem lehet, hogy a rendezvény elvesztette békés jellegét, mivel a teljesen jogszerűtlenül fellépő rendőröket senki sem támadta meg, az pedig, „hogy egy fizetett provokátor egy üres műanyag palackot dobott a tomboló rendőrterroristák felé”, nem jelenti a rendezvény békés jellegének elvesztését. A panaszos hivatkozott arra, hogy ezt már Prof. Dr. Szabó Máté, az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosa is megállapította egy korábbi állásfoglalásában.

A panaszos kérte, hogy a Testület bizonyítékként tekintse meg az általa megjelölt videomegosztó portálon (<http://www.youtube.com/watch?v=lyqsu6rZUkQ&feature=relmfu>) elérhető videofelvételt. A Testület a felvételt a jelen állásfoglalás III. részében ismerteti.

A panaszos kérte a Testülettől ügyének kivizsgálását és a felelősök „legszigorúbb megbüntetését”.

2) A panaszos 2011. március 28-án elektronikus úton egészítette ki panaszát figyelemmel a Testület megkeresésére.

A panaszos előadta, hogy igazoltatásakor az intézkedő rendőr közölte vele, hogy ő alakzatban állásával szabálysértést követ el, ezért felszólította őt, hogy a szabálysértéssel hagyjon fel ellenkező esetben rendőri intézkedésre kerül sor.

A panaszos azon kérdésére – amely az alakzat milyenségére vonatkozott – a rendőr kitérő választ adott, azt mondta „sokféle alakzat van”. A panaszos erre azt felelte, „úgy tűnik számomra, hogy én egyszemélyes alakzatban állok, amit nem tudok abbahagyni, mert a földön ülni nincs szándékomban”.

A rendőr elkérte a panaszos igazolványát, valahova elvitte azt, majd rövid időn belül visszatért, és az igazolvány visszaadása után azzal a megjegyzéssel hagyta ott a panaszost, hogy elő fogják állítani. Ez azonban nem történt meg.

A panaszos hozzátette igazoltatása tényét a <http://kuruc.info/r/37/76466/> linken található felvétel igazolja, amelyen őt – az idős férfit – 4 perc 23 másodpercnél egy rendőr igazoltatja. A felvételen a megjelölt időpontban látható amint egy rendőr egy idős férfivel szemben intézkedést kezdeményez, ugyanakkor nem hallható a rendőr és a panaszos közötti kommunikáció, tekintve, hogy a felvétel aláfestéseként egy zeneszám szól. A felvételen látható, hogy a panaszos zöldszínű pólóban és terepszínű katonai sapkában a többi hasonló öltözetet viselő személy mellett (sorban) áll. (A Testület a hivatkozott felvételt a jelen állásfoglalás III. részének a) pontjában ismerteti.)

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) I. J. (a továbbiakban: főszervező) 2011. február 9-én elektronikus levélben jelentette be a rendőrségnek, hogy a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) alapján 2011. március 15-én, Budapesten, a Hősök terén rendezvényt kíván tartani 11 és 13 óra közötti időben. A rendezvény helyszínéül a fenti címen található emlékmű előtti területet jelölte meg, továbbá jelezte, hogy a rendezvény célja emlékezés az 1848-as szabadságharcra.

A bejelentés szerint a szervezők egy hangosító kocsit segítségével oldják meg a hangosítást, saját áramellátással. Felállítani terveznek egy kb. 1x1x0,8 m nagyságú, előre elkészített emelvényt, amelyről a felszólalók beszélni tudnak. A rendezvényre érkezőknél különböző zászlók lesznek, transzparenszeket azonban a tervek szerint nem visznek magukkal. A résztvevők a helyszínen 10 óra 30 perckor kezdenek gyülekezni. A rendezvény 11 órakor a Himnusz eléneklésével veszi kezdetét. A főszervező jelzi, hogy a felszólalók személyét a program végleges összeállítását követően, de legkésőbb a rendezvény előtt 72 órával közli. A rendezvény a Szózat és a Székely himnusz eléneklésével ér véget legkésőbb 13 órakor. A rendezvény helyszínét a résztvevők legkésőbb 13 óra 30 percig egyénileg elhagyják. A rendezvényen várhatóan 200-250 fő vesz részt, a rendezők létszáma pedig 25 fő, akik megkülönböztető kitűzöt kapnak. A főszervező utal rá, hogy amennyiben szükséges, a helyszínen további személyeket jelölnek ki rendezői feladatok ellátására. A rendezvény felelős szervezőjeként a szervező a rendőrséget tájékoztatta elérhetőségeiről.

2) A rendőrség képviselői és a főszervező a fent ismertetett bejelentéssel összefüggésben 2011. február 10-én egyeztető tárgyalást tartottak. A jegyzőkönyv tanúsága szerint, annak keretében a rendőrség tájékoztatta a főszervezőt a rendezvény megtartásával kapcsolatos jogszabályi előírásokról – így a Gytv. vonatkozó rendelkezéseiről, a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 212/A. §-ában rögzített, egyesülési joggal való visszaélés bűncselekményének törvényi tényállásáról, valamint a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 152/B. §-a szerinti felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértési tényállásáról –, a szervező és a rendőrség feladatairól. A főszervező – a bejelentésben foglaltakkal összhangban –

ismertette a rendezvény megtartásával kapcsolatos tudnivalókat, és jelezte, hogy szervezetként a Nemzet, Haza, Család Polgári Egyesület, a Magyar Nemzeti Gárda Mozgalom, a Konzervatív Antibolsevista Szövetség és a Gárda Szövetség jelezte csatlakozási szándékát, de ahhoz a továbbiakban bárki szabadon csatlakozhat. Tájékoztatást nyújtott arról, hogy a rendezvényt „nemzetinek ítélt internetes oldalakon” is meghirdették, továbbá, hogy a résztvevők terepszínű, de nem egységes ruhát fognak viselni, és mellőzik a bíróság által feloszlattott társadalmi szervezet jelképeire utaló jeleket.

3) Bejelentését a főszervező 2011. március 9-én írt levelében az alábbiak szerint pontosította. Az előzetesen bejelentettől eltérően az előkészületek 8 óra 30 perctől veszik kezdetüket, mivel a hangosítás beállításához több időre van szükség, mint ahogyan azt előzetesen tervezték. A korábbi bejelentésben foglaltaktól eltérően a színpad mérete 3,6x1,2x0,6 m lesz, amelyhez egy 1,2x1,2x0,3 m-es fellépő tartozik. Az előzetesen megbeszéléteket figyelembe véve ezek alját ellátják a díszburkolatot védő bevonattal. A főszervező közli a felszólalók és fellépők nevét, és azt is, hogy a résztvevők várható létszáma a visszajelzések alapján az előzetesen bejelentett létszámhoz képest mintegy 100-150 fővel nagyobb. A főszervező és a szervezők gondoskodnak a résztvevők létszámának megfelelő számú rendezőről. Mivel a visszajelzések alapján motorosok részvételére is számítani lehetett, a bejelentés kiegészítésében a főszervező kérte a rendőrséget, hogy a motoroknak a színpadtól nézve balra, a Hősök tere Szépművészeti Múzeum felőli oldalán, a díszburkolat melletti betoncsíkon biztosítson parkolóhelyet. A helyszín eredeti állapotába történő visszaállításának határidejét továbbá 14 óra 30 percben jelölte meg.

4) Budapest rendőrfőkapitánya 2011. január 5-én kelt egyedi utasításában elrendelte Budapest területének 2011. január 6-án 0 órától 2011. június 30-án 24 óráig tartó fokozott ellenőrzését a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. Törvény (a továbbiakban: Rtv.) 30. §-ának (1) és (3) bekezdésében foglaltak alapján. A feladat végrehajtására beosztott állomány feladata volt a fokozott ellenőrzés keretében szűrőpróbaszerű igazoltatások, ruházat- és járműátvizsgálás végrehajtása, az esetleges jogsértések kialakulásának a megakadályozása, továbbá a társszervek felkérésére közreműködés az esetlegesen megbomlott rend helyreállításában és jogsértés észlelése esetén az Rtv. 13. -a alapján a szükséges intézkedések végrehajtása. Az Indokolás szerint a Magyar Köztársaság 2011. január 1. és 2011. június 30. között első ízben tölti be az Európai Unió Tanácsának soros elnöki tisztségét. Az EU elnökséggel kapcsolatos feladatok ellátása során jelentős számú – mintegy 260 – nagy érdeklődést és a nemzetközi figyelmet is vonzó rendezvény – csúcstalálkozó, miniszteri konferencia, informális miniszteri találkozó, vezetői értekezlet, szakértői ülés – megrendezésére kerül sor, amelyek eseménymentes, zavartalan lebonyolítása kiemelkedően fontos nemzeti érdek. A hivatalos politikai találkozókkal párhuzamosan Magyarország európai uniós elnökségének fél éve alatt több száz, az Európai Unióhoz kapcsolódó kulturális programot tartanak; a rendezvények – elsősorban koncertek, kiállítások és konferenciák – többségének helyszíne Budapest lesz.

Az EU tagországainak eddigi elnökségei idején számos példa volt be nem jelentett, spontán, vagy ún. „gyors reagálású” demonstrációk megtartására egy-egy döntés meghozatalát követően. Nemzeti és nemzetközi érdek, hogy ilyen jellegű tüntetések esetleges előfordulása esetén a külföldi delegációk biztonsága a legteljesebb mértékben biztosítva legyen. A fentiekben túlmenően a külföldi delegációk Budapest területén történő vonulásának akadálymentes biztosítása is a rendőrség feladata, ami további rendőri állományt vesz igénybe. Meghatározott értekezletek, szakértői ülések megtartására, a fent említett kulturális

programokra, a delegációk vonulására a főváros bármely részén sor kerülhet, amire tekintettel indokolt és szükséges a főváros teljes területén a fokozott rendőri jelenlét.

Mivel Magyarország nemzetközi megítélését jelentős mértékben befolyásolja, hogy az elnökséggel kapcsolatos feladatok végrehajtására akadálymentesen és biztonságban kerüljön sor, indokolt a fokozott rendőri jelenlét szükség szerinti alkalmazása a fővárosban.

5) Dr. R. L. r. alezredes 2011. március 15-én készített jelentésében az alábbiakról tájékoztatta Budapest rendőrfőkapitányának rendészeti helyettesét.

Az 1848-49. évi forradalom és szabadságharc 163. évfordulója alkalmából rendezett nemzeti ünnep és a kapcsolódó rendezvények rendőri biztosításáról szóló biztosítási tervben írtaknak megfelelően az alezredes helyszínparancsnoki feladatot látott el Budapest XIV. kerületében, a Hősök tere Dózsa György út felőli oldalán megtartott, és a főszervező által bejelentett rendezvényen.

A rendelkezésére álló erőket a Készenléti Rendőrség két szakasza alkotta, valamint 6 fő bűnügyi nyomozó a BRFK XIV. Kerületi Rendőrkapitányság állományából. A helyszínparancsnok helyettese H. K. r. őrnagy, a bűnügyi parancsnok S. I. r. őrnagy volt, a helyszínbiztosításban közreműködött továbbá S. E. r. őrnagy is.

Az alezredes 2011. március 15-én 9 órakor érkezett a helyszínre, ahol elosztotta a feladatokat, eligazítást tartott, és meghatározta a biztosítási feladatban részt vevők helyét. Rendelkezésre állt egy terepjáró is, amely kameráival követte a téren zajló eseményeket. A helyszínen jelentkezett az alezredesnél K. R. rendbiztos, akit meghallgatott arról, milyen tájékoztatást kapott a rendezvény főszervező személytől. A rendbiztos elmondta, hogy a főszervező az alig néhány perccel korábban megtartott megbeszélésen kijelentette, hogy mindenben be kívánja tartani a vonatkozó jogszabályi előírásokat. A helyszínen tartózkodó rendőri erők 9 óra 30 perckor elérték a készenlétet.

9 óra 15 perctől kezdődően egyre több katonai jellegű ruházatot viselő személy érkezett a Hősök tere, akiken jellemzően terepszínű nadrág és zubbony vagy sötétzöld póló volt, valamint terepszínű Bocskai-sapka. Többek nemzeti színű, illetve árpádsávós lobogót tartottak, és számos résztvevő pólóján Magyar Nemzeti Gárda felirat volt olvasható.

9 óra 50 perc körül észlelték a rendőrök, hogy a téren felállított dobogó előtti területen a résztvevők katonai alakzat kialakításán fáradoznak. Jól kivehető volt, amint a fent leírt egyforma ruházatot viselő személyek sorokat és oszlopokat alakítanak ki. Ezzel párhuzamosan a helyszínen lévő bűnügyi állomány azt jelentette, hogy a Magyar Nemzeti Gárda „avatásra” készül, amelyet még a rendezvény 11 órára bejelentett megkezdése előtt meg kívánnak tartani.

Ekkor az alezredes K. R. rendbizzal együtt megkereste a főszervezőt, akinek ismételt felhívta a figyelmét arra, hogy a katonai jelleget mellőzzék a rendezvényen, alakzatot ne alakítsanak ki, vezényszavakat ne használjanak, illetve „katonai jelleget magán hordozó menetet” ne „hajtsanak végre”. A főszervező erre azt válaszolta, hogy nem tudja, miért gondolják a rendőrök, hogy a résztvevők ilyesmire készülnek, hiszen „pusztán a téren való felállást próbálják beállítani” az ünnepség elejéig, vitatta továbbá, hogy ez az elhelyezkedés

katonai jellegű lenne. Ennek azonban ellentmondott az, hogy a megbeszélés alatt legalább húsz fő oszlopokba és sorokba rendeződve állt fel a téren kialakított színpaddal szemben.

Mivel a főszervezővel az alezredes nem tudott kompromisszumra jutni, visszatért a terepjáróhoz, és jelentette a Rendezőnek a történeteket, egyben jogi alcsoportot kért a helyszínre. A téren kialakult helyzet, valamint a helyszínen tapasztaltak előre vetítették, hogy jogsértésre kerülhet sor, amelynek szakszerű megítélése mindenképpen jogi segítséget igényelt. Ezalatt a téren az alakzatok kialakítása folytatódott, és a megjelentek száma megnőtt, így hamarosan nyilvánvalóvá vált, hogy a rendelkezésre álló erők nem elegendők egy esetlegesen szükségessé váló intézkedés biztonságos megkezdéséhez. A jogi alcsoport helyszínre érkezésekor az alezredes tájékoztatást adott a kialakult helyzetről, és állásfoglalást kért abban a kérdésben, hogy az megvalósít-e valamilyen jogsértést. Ezzel egyidejűleg utasította a rendbiztos, hogy keresse meg a főszervezőt, és tájékoztassa arról, hogy amennyiben azonnal nem hagynak fel az alakzatállítással, úgy a rendőrök igazoltatás alá vonják valamennyi résztvevőt, és szabálysértési eljárást kezdeményeznek ellenük, amennyiben pedig a szabálysértést továbbfolytatják, úgy előállításukra kerül sor. A rendbiztos elmondása szerint ezt a főszervező tudomásul vette, és ezt követően a rendőrök azt tapasztalták, hogy az addig sorokban és oszlopokban álló terepruhás személyek helyük megváltoztatása nélkül leülnek a földre, a főszervező szerint ugyanis aki ül, az nem lehet része alakzatnak.

Közben folyamatosan érkeztek a helyszínre az odavezényelt megerősítő erők a Készenléti Rendőrség kötelékéből. Az alezredes és a jogi alcsoport pedig közelebb ment a rendezvényen felállított színpadhoz, és a Múcsarnok Dózsa György út felőli sarkánál állva észlelték, hogy a Felvonulási tér irányából alakzatban közeledik mintegy harminc fő, akik a téren már elhelyezkedett személyekkel megegyező ruházatot viseltek. Ekkor, 10 óra 15 perckor a Rendező utasítást adott arra, hogy az alezredes a helyszínparancsnokságot további intézkedésig adja át K. T. r. alezredesnek, ami meg is történt. Mivel az ezt követő intézkedéseket K. r. alezredes irányította, az általa folytatott rádióforgalmazások és kiadott utasítások tekintetében R. r. alezredes utal rá, hogy csak részinformációkkal rendelkezik.

Az intézkedések eredményeképpen a jogsértő cselekmények folytatását a rendőrség megakadályozta, és 13 fő előállítását végezte el részben szabálysértés, részben bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt. A helyzet normalizálódását követően, 11 óra 50 perckor R. r. alezredes ismételtén átvette a helyszínparancsnokságot. Ezt követően fokozatosan csökkent a Hősök terén jelen lévő tömeg létszáma, amely immár nem mutatott katonai jelleget, a jelenlévők laza csoportokban beszélgettek, majd mintegy nyolcvan fő átkelt a Dózsa György úton és a belváros irányába indult. Követte őket a terepjáró, hogy mozgásukról a rendőrség pontos információval rendelkezzen.

A térről ezt követően teljesen eltűnt a tömeg, a színpadot szétszerelték, és 12 óra 15 perckor már senki sem volt jelen a rendezvény résztvevői közül. 12 óra 30 perckor az alezredes jelentette, hogy az esemény véget ért, és engedélyt kért a távozásra, amelyet meg is kapott.

6) Budapest rendőrfőkapitányának rendészeti helyettese a sérelmezett eseményekkel összefüggésben levelet írt a BRFK Hivatalvezetőjének. A dokumentum a fent leírt információkon túl az alábbiakat tartalmazza.

A főszervező és a rendőrség részvételével tartott egyeztető tárgyaláson felhívták a szervező figyelmét a Btk. 212/A. §-ában rögzített, egyesülési joggal való visszaélés bűncselekményének törvényi tényállására, valamint a Szabs. tv. 152/B. §-a szerinti feloszlattott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértési tényállására. A főszervező a tájékoztatást tudomásul vette és elmondta, hogy a rendezvényt a jogszabályok betartásával fogják megtartani.

A nap eseményei az alábbiak szerint zajlottak:

- 8 óra 35 perckor a rendbiztosi alcsoport megjelent a helyszínen, a főszervező akkor még nem érkezett meg.
- 8 óra 55 perckor megtörtént a kapcsolatfelvétel a főszervezővel, aki arról adott tájékoztatást, hogy a jogszabályi előírások betartása mellett kívánja megtartani a rendezvényt.
- 9 óra 30 perckor kb. 50 fő várakozott a helyszínen a rendezvény megkezdésére.
- 9 óra 50 perckor felhívták az állomány figyelmét arra, hogy „gárdaavatásra” kerülhet sor, és ismételten felvette a rendőrség a kapcsolatot a főszervezővel, akit figyelmeztettek a jogszabályok betartására. Ekkor a résztvevők létszáma kb. 80 fő volt. A rendőrség a Hősök terére megerősítő erőt irányított.
- 10 óra 5 perckor „Magyar Nemzeti Gárda” feliratú kabátban, pólóban kb. 30 fő indult el az 1956-os emlékműtől szakaszalakzatban.
- 10 óra 10 perckor az igazoltatások megkezdődtek, az alakzatot megszüntették.
- 10 óra 14 perckor a résztvevők létszáma kb. 100 főre növekedett a Hősök terén.
- 10 óra 20 perckor a főszervezővel a rendőrség újra kapcsolatba lépett. A főszervező arról nyújtott tájékoztatást, hogy a rendezvény 11 órakor kezdődik, a szakaszalakzatban vonuló személyekről pedig nem rendelkezett információval. A főszervezővel a rendbiztos tisztázta, hogy ő a felelős a rendezvényért és az odaérkezőkért is.
- 10 óra 22 perckor újabb rendőri intézkedés kezdődött, az igazoltatott személyekkel szemben szabálysértési feljelentést kezdeményeztek az eljáró rendőri erők, és felhívták arra is a figyelmüket, hogy amennyiben a szabálysértést tovább folytatják, előállításukra kerül sor.
- 10 óra 28 perckor az intézkedés befejeződött, 29 fővel szemben szabálysértési feljelentés készült, ők a nyilatkozat aláírását egyöntetűen megtagadták.
- 10 óra 33 perckor a Hősök terén a parancsnokságot K. T. r. alezredes vette át.
- 10 óra 43 perckor információ érkezett arról, hogy az avatandó személyek hozzátartozói gyűrűt kívánnak vonni a rendezvényen résztvevők köré, amíg az eskütétel véget nem ér. A felvételek alapján is megállapítható, hogy a téren alakzatban állóknak címezve az „Adjon az Isten! Szébb jövőt!” speciális köszöntés és a „Vigyázz, igazodj!” vezényszavak hangzottak el, amely egyértelműen szervezettségre utal.
- 10 óra 50 perckor a helyszínparancsnok az alakzatban álló személyeket tájékoztatta, hogy cselekményük szabálysértést valósít meg, és felszólította őket annak befejezésére, ellenkező esetre pedig rendőri intézkedést helyezett kilátásba velük szemben. 10 óra 51 perckor a felszólítás második, majd 10 óra 52 perckor harmadik alkalommal is elhangzott, de a téren egységes formaruhában megjelent személyek továbbra is alakzatban álltak.
- 10 óra 58 perckor a rendőrök megkezdtek az intézkedést az alakzatban állókkal szemben, a téren ekkor kb. 500 fő tartózkodott. Az érintettek a felszólításokra nem reagáltak, magatartásukkal nem hagytak fel.

- 11 óra 25 perckor a szervezők megtámadták a rendőri erőket.
- 11 óra 27 perckor megkezdődött a forgalomszabályozás az Andrassy út és a Dózsa György út kereszteződésénél.
- 11 óra 29 perckor a helyszínparancsnok utasítására a rendbiztos felvette a kapcsolatot a főszervezővel, aki ezt követően, 11 óra 33 perckor befejezettnek nyilvánította a rendezvényt, mivel a rend olyan szinten megbomlott, hogy nem volt esély annak visszaállítására.
- 11 óra 30 perckor megkezdődtek az előállítások.

A biztosítási feladatok végrehajtása idején a helyszínen tartózkodott a jogi alcsoport is, amelynek tagjai nagy szakmai jártassággal rendelkeznek a bűncselekmények, szabálysértések megítélése tekintetében. A rendészeti helyettes ennek kapcsán megjegyzi, hogy a Btk. 269/A. §-ába ütköző Nemzeti jelkép megsértése bűncselekmény kapcsán („Aki nagy nyilvánosság előtt a Magyar Köztársaság himnuszát, zászlaját vagy címerét sértő vagy lealacsonyító kifejezést használ, vagy más ilyen cselekményt követ el, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”) országosan 5 db eljárás indult, de egyik sem jutott el bírósági szakba, így nincs kialakult bírósági gyakorlata a tényállás megítélésének, a beosztotti és a parancsnoki állomány ugyanakkor ismeri a Btk. vonatkozó rendelkezéseit.

A kuruc.info.hu internetes portál felvételein is látszik továbbá, hogy az intézkedéseket a Himnusz eléneklésének kezdetekor már folytatták a biztosításba beosztott kollégák, ezért felvetődik annak a lehetősége, hogy a Himnusz éneklésével akarták a résztvevők megghiúsítani az intézkedéseket.

A Himnusz alatti tiszteletadásra vonatkozóan a levél az alábbi jogszabályi rendelkezéseket idézi, és megjegyzi, hogy azokat a helyszínen jelen volt parancsnokok ismerték és alkalmazták a munkájuk során.

Az intézkedéskor hatályos Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 105. §-a értelmében „(1) A Rendőrség egyenruhát viselő tagjai, a rendőrcsapatok és egységek a Rendőrség alaki szabályzata előírásainak megfelelően teljesítenek tiszteletadást. (2) A Rendőrség egyenruhát viselő tagjai találkozáskor egymásnak tiszteletadást teljesítenek. Alárendeltek és alacsonyabb rendfokozatúak előre tisztelegnek. Az egyenlő rendfokozatúak kölcsönösen tisztelegnek egymásnak. (3) A Rendőrség egyenruhát viselő tagjai kölcsönös udvariasság alapján a rendfokozat figyelembevételével tiszteletadást teljesítenek a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek egyenruhát viselő tagjainak. (4) A rendőr fentiekén kívül tiszteletadást teljesít:

- a) a Himnusz, a Szózat és az Európai Unió Himnusza elhangzása alatt, továbbá rendezvényeken más államok himnuszának elhangzásakor,
 - b) a Magyar Köztársaság állami zászlajának,
 - c) síremlékek, emlékművek előtt, ha ott díszőrség áll,
 - d) a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek csapatzászlói előtt,
 - e) a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek egységei által kísért temetési menetnek.
- (5) A kötelező tiszteletadás szabályai – a helyzetnek megfelelően – nyilvános helyeken, közlekedési eszközökön is érvényesek. (6) Ha az előljáró (feljebbvaló) a rendőrt megdicséri,

«Hazámat szolgálom» szavakkal kell válaszolni. (7) Csoport vagy kötelék megdicsérése esetén a parancsnok válaszol. (8) Tiszteletadást nem kell teljesíteni:

- a) rendőri intézkedés közben,
- b) forgalomirányításakor,
- c) kísérő őri feladat ellátása közben,
- d) személybiztosítás, lakásbiztosítás, programhely-biztosítás és útvonal-biztosítás közben,
- e) járművezetés közben,
- f) az alaki szabályzatban meghatározott egyéb esetekben.”

A Magyar Köztársaság Rendőrségének Alaki Szabályzata kiadásáról szóló 8/1999. (III. 8.) ORFK utasítás a tiszteletadás végrehajtásának szabályait az alábbiak szerint foglalja össze:

„66. A tiszteletadás kötelező:

- a magyar Himnusz, a Szózat továbbá más államok himnuszának felhangzásakor;
- a Magyar Köztársaság állami zászlajának;
- a népek és hazánk szabadságáért, függetlenségéért, a társadalmi haladásért elesett magyar hazafiak és más népek harcosainak síremléke, emlékműve előtt, ha ott díszőrség áll;
- a fegyveres erők, a rendvédelmi szervek csapatzászlói előtt;
- a fegyveres erők, a rendvédelmi szervek egységei által kísért temetési menetnek.

A kötelező tiszteletadás szabályai – a helyzetnek megfelelően – nyilvános helyeken, közlekedési eszközökön is érvényesek. Állami ünnepek, egyházi szertartások, demonstrációk, sportrendezvények, stb. színhelyén elhangzó Himnusz és a Szózat lejátszásának időtartama alatt az ott kötelekben szolgálatot teljesítő rendőr „Vigyázz!” állással hajtson végre tiszteletadást úgy, hogy az a figyelmét a feladat végrehajtásáról nem vonhatja el.

Tiszteletadást nem kell teljesíteni:

- rendőri intézkedés közben;
- forgalomirányítás végrehajtásakor;
- helyszínelés végrehajtása során;
- kísérő őrszolgálat alkalmával;
- járművezetés közben;
- mozgó járművön és mozgólépcsőn;
- az étkezésre kijelölt helyen, étkezéskor;
- hálóteremben (körletben) pihenő, takarodó elrendelése után;
- betegszobában;
- kórteremben;
- segélyhelyen, orvosi rendelőben;
- színház, mozi, hangverseny, sportlétesítmény nézőterén;
- társadalmi szervezetek rendezvényein;
- közhasználatú és szolgálati járműre történő le- és felszállás közben;
- közúti gyalogátkelőhelyen történő áthaladás közben;
- rendőri csapaterővel megoldandó szolgálati feladatok, lögyakorlat végrehajtása során a pihenőhely kivételével;
- műhelyben, gépkocsi telepen, laboratóriumban, gépteremben, távbeszélő és távgépíró központban, rádióállomáson.

Ahol tiszteletadást nem kell teljesíteni, az érkező előljárónak (feljebbvalónak) a jelenlevők parancsnoka (rangidős), illetve az ügyeleti szolgálatot ellátó – vezénylés nélkül – tegyen jelentést, ha annak előfeltételei adottak. Az előljáró, feljebbvaló köszöntő szavaira a jelenlevők kötelesek válaszolni. Állóhelyben a tiszteletadást „Vigyázz” állásban a tiszteletadás módjait képező szabályok (eltérések) betartásával kell végrehajtani. A tiszteletadást minden esetben határozott, gyors mozdulattal, az előljáró, feljebbvaló felé –

annak szemébe – irányuló tekintettel kell végrehajtani. A tiszteletadás fogadása (viszonzása) az adott helyzetre előírt módon minden esetben kötelező.”

A panaszolt események helyén és idején összesen 16 fővel szemben fogatosított a rendőrség személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedést, amelynek jogalapja szabálysértés felszólítás ellenére történő továbbfolytatása, bűncselekmény elkövetésének gyanúja, illetve azon ok volt, hogy az előállított személy a rendőr felszólítására nem tudta magát hitelt érdemlően igazolni.

Az előállított személyek közül 2 fővel szemben egyesülési joggal visszaélés bűncselekmény; 1 fővel szemben hivatalos személy elleni erőszak bűncselekmény; 1 fővel szemben hivatalos személy elleni erőszak bűncselekmény és felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértés; 7 fővel szemben felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértés; 2 fővel szemben jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés; 1 fővel szemben személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése szabálysértés; 1 fővel szemben felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértés és rendzavarás szabálysértés miatt indult eljárás; míg további 1 fő előállítására körözés miatt került sor. Az előállított személyek közül összesen 8 fővel szemben rendelte el a BRFK XIV. Kerületi Rendőrkapitányság a szabálysértési őrizetbe vételt.

7) A BRFK Hivatalvezetője a sérelmezett események kapcsán a Testület által feltett kérdésekre válaszlevélben reagált. A dokumentum a fent ismertetett információkon túl az alábbiakat közli.

A rendezvény során három alkalommal – 10 óra 50 perckor, 10 óra 51 perckor és 10 óra 52 perckor – hangzott el rendőri felszólítás az alábbi tartalmakkal.

„Figyelem! Itt a rendőrség helyszíni parancsnoka beszél, tájékoztatom Önöket, hogy cselekményük jogsértő, ezért felszólítjuk Önöket, hogy a jogsértő cselekményt fejezzék be, ellenkező esetben rendőri intézkedésre kerül sor.”

„Figyelem! Itt a rendőrség helyszíni parancsnoka beszél. Tájékoztatom Önöket, hogy az alakzatban állásuk és az eskütételük jogsértő, ezért felszólítom Önöket, hogy a jogsértő cselekményt hagyják abba, ellenkező esetben rendőri intézkedésre kerül sor.”

„Figyelem! Itt a rendőrség helyszíni parancsnoka beszél. Tájékoztatom Önöket, hogy az alakzatban állás és az eskütételük jogszabálysértő, ezért felszólítom Önöket, hogy a szabálysértést fejezzék be, ellenkező esetben rendőri intézkedésre kerül sor.”

A felszólítások, mind a rendőrség, mind a résztvevők által készített és egyes videomegosztó portálokon elhelyezett felvételeken hallhatóak.

A rendezvény felosztatására sem a Hősök terén, sem más helyszínen nem került sor. A rendőrség nem tett továbbá intézkedéseket a rendezvény megtartásának megakadályozására, csupán jogsértést elkövető személyekkel szemben lépett fel, ennek keretében a rendezvény színpadáról is előállított két személyt. Arra vonatkozóan nincs rendőrségi dokumentáció, hogy a rendőrök megszakították volna a hangosítást, ugyanakkor a rendőri álláspont szerint a

hangosítás kiiktatása nem lett volna jogsértő az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése és a 13. §-ának (3) bekezdése alapján, mivel a nagy hangerő a már megkezdett rendőri intézkedéseket zavarhatta.

Intézkedéseket a felszólítások ellenére a téren tartózkodó, formaruhát viselő és alakzatban álló személyekkel szemben kezdeményeztek, akik a felszólításokra nem reagáltak. Ennek jogalapja általánosságban az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése – azon belül a közrend, közbiztonság védelme – és 30. §-ának (1) bekezdése volt. Mivel a rendezvény során több típusú jogsértés – szabálysértések, bűncselekmények – elkövetésének gyanúja is felmerült, az intézkedések jogalapja egyes esetekben ettől eltért.

A rendőri intézkedéssorozatban az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Készenléti Rendőrség két szakasza, a BRFK csapaterős egységének négy mobilcsoportja, illetőleg a BRFK XIV. Kerületi Rendőrkapitányság hat fős bűnügyi szolgálata vett részt, ami a rendőri álláspont szerint a résztvevők számához képest nem tekinthető magas létszámúnak. A rendőrök az intézkedéseket már a rendezvény hivatalos megnyitója előtt megkezdték, azt megelőzően azonban nem tartózkodtak a Hősök terén.

A főszervező vonatkozásában a Hivatalvezető előadja, hogy a nap folyamán folytatott egyeztetések során elhangzottak alapján megállapítható, hogy a rendezvény biztosítását ellátó rendőrök – arról szerezvén tudomást, hogy a rendezők „gárdaavatást” kívánnak tartani – folyamatosan figyelmeztették a főszervezőt arra, hogy az alakzatban állás és az eskütétel jogsértő, azzal hagyjanak fel. Ennek ellenére – az eseménysorról készült felvételek alapján ez kétségtelenül megállapítható volt – a formaruhában érkező személyek a Hősök terén rendezett oszlop- és vonalalakzatot vettek fel, szervezeten álltak fel. A felvételek alapján beazonosítható volt az alakiságra jellemző alakzat, az oszlop, a vonal, a sor, a térköz és a távköz, mely jogsértő voltáról a főszervezőt a rendbiztosok, illetőleg a biztosítás parancsnoka több alkalommal is tájékoztatták.

8) 2011. március 16-án a főszervező a Magyar Nemzeti Gárda parancsnokaként közleményt adott ki, amelyet elektronikus úton a rendőrségnek is megküldött, és amely lényegileg a következőket tartalmazza:

A rendőrség előző nap erőszakkal oszlatta fel a Magyar Nemzeti Gárda megemlékezését annak ellenére, hogy azt a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően bejelentették. A szervezők célja az volt, hogy a rendezvényt „rendben és szemre tetszetősen” tartsák meg, ennek érdekében folyamatosan egyeztettek a helyszínbiztosítás parancsnokával arról, hogy hogyan helyezkedjenek el a gárdisták ahhoz, hogy ne sértsék meg „az amúgy sem létező alakzatban állás törvényt”, végül üres négyszög megformálásában állapodtak meg.

Az ünnepség megkezdésének közeledtét a színpadon dobosok jelezték dobolással, versekkel, imával. Ekkor az időközben megérkezett rendőrségi hangosító kocsiból felszólították a résztvevőket, hogy az alakzatban állás és az eskütétel jogsértő, fejezzék azt be. A főszervező magyarázatot kért a biztosítás parancsnokától, de kiderült, hogy őt időközben leváltották. Az új parancsnokhoz nehezen sikerült közelebb jutnia. Közölte vele, hogy a rendezvény résztvevői nem állnak alakzatban, és esküt sem tesznek, a műsor hivatalos része még el sem kezdődött, a dobosok épp imát mondtak. Ennek ellenére a biztosítás parancsnoka továbbra is fenntartotta a véleményét, és a megjelent rendőrök minden résztvevőt igazoltatni kezdtek. A

dobosok után a további félreértések elkerülése végett a főszervező bemondta a mikrofonba, hogy a jelenlévők semmilyen felosztatott társadalmi szervezetnek nem tagjai, és a Himnusz eléneklésével kezdetét veszi a hivatalos program. Az éneklés közben azonban rendőrök jelentek meg a színpadon, és a két előadót a Himnusz befejezése előtt elvitték. Amikor pedig a rendezők a műsort folytatni akarták, egyszerűen kikapcsolták az áramot. A rendőrök a tér több pontjáról nyomultak a gárdisták közé, és igazoltatták őket. A főszervező tájékoztatást kért, hogy mikor folytatódhat a rendezvény, amelyre a válasz az volt, hogy az intézkedés után. Közben a jelenlévő nézők is beálltak a gárdisták mellé, közé, így az alakzatnak vélt négyes is megszűnt, tehát semmi nem indokolta a további intézkedést.

Ahogy később a főszervező hallotta, az igazoltatás nem minden esetben a szabályoknak megfelelően zajlott, és volt, akitől a zászlóját akarták elkobozni. Emiatt kisebb gócpontok alakultak ki, amire hivatkozva a biztosítás parancsnoka beszüntette a rendezvényt. Kérésére a főszervező még lehetőséget kapott, hogy erről a színpadra lépve tájékoztassa a megjelenteket.

A Himnuszt éneklő fellépőkkel együtt 15 személyt állították elő a rendőrök, 8 gárdista továbbra is a Gyorskocsi utcában van.

A főszervező személyes véleménye az, hogy mivel a rendőrség a rendezvény bejelentését semmilyen törvényes indokkal nem tudta elutasítani, ezt az utat választotta arra, hogy megghiúsítsa a megemlékezést. Több egybehangzó értesülés szerint már a rendezvény előtt döntés született arról, hogy mindenképpen fel fogják oszlatni. A közlemény azzal végződik, hogy a szervezők a történetek miatt meg fogják tenni a szükséges lépéseket.

9) A rendőrség a police.hu oldalon 2011. március 15-én 13 óra 30 perckor az alábbi közleményt adta ki.

„2011. március 15-én a Budapesti Rendőr-főkapitányság munkatársai – egy előre bejelentett rendezvényen – a Hősök terén több személlyel szemben intézkedtek felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértés elkövetése miatt. Mivel a jogsértést többen a rendőri felszólítás ellenére tovább folytatták, a rendőrség előállította őket. Az intézkedés közben a résztvevők közül többen a rendőrökre támadtak, őket elfogták. Mivel így a rendezvény békés jellegét elvesztette, a rendőrség felszólította a főszervezőt, hogy annak befejezésére haladéktalanul intézkedjen. A főszervező a rendezvényt befejezettnak nyilvánította. A rendezvényről több mint egy tucat személyt állítottak elő, közülük egy fő ellen körözés volt kiadva, két főt hivatalos személy elleni erőszak bűncselekménye miatt számoltatnak el.”

10) A Himnuszt éneklő egyik személy előállítását végrehajtó rendőr, K. J. r. főhadnagy a 2011. március 15-én a Hősök terén általa végzett intézkedésről az alábbiak szerint nyilatkozott.

a) Első nyilatkozatát a Himnuszt éneklő egyik személy ellen indított szabálysértési eljárásban 2011. április 19-én felvett jegyzőkönyvben tette.

A rendőr elmondása szerint feladata a BRFK nyolc mobilcsoportjának irányítása volt. 10 óra 20 perc körüli időben kapta dr. K. T. r. alezredestől azt az utasítást, hogy jelenjen meg a Hősök terén, mert oda a Magyar Gárda egyik utódszervezetének tagjai a Magyar Gárda formaruházatában, alakzatban érkeznek az 56-osok tere irányából. A rendőr és megítélése

szerint más külső szemlélő is a Magyar Gárdára asszociált a csoport ruházatának láttán. Az említett személyeket két mobilcsoporttal intézkedés alá vonták, és felhívták a figyelmüket, hogy ne alakzatban közlekedjenek, aminek eleget is tettek. Ezt követően a mobilcsoportokkal a Hősök tere Dózsa György út felőli oldalán álltak fel. Ekkor a bejelentett rendezvény résztvevői üres négyszög formációban ültek a Hősök tere kövezetén, majd feltehetőleg vezényszóra ebben a formációban álltak fel.

A biztosítás parancsnoka a Készenléti Rendőrség helyszínen lévő felszólító autójából három esetben intézett felszólítást a rendezvény résztvevőihez, amelyben felhívta a figyelmüket arra, hogy alakzatban állásuk jogszabályt sért, és kérte őket, hogy szüntessék azt meg, ellenkező esetre rendőri intézkedést helyezett kilátásba. A rendezvény résztvevői felháborodásuk kinyilvánításán kívül egyéb reakciót a felszólításra nem adtak, továbbra is ugyanabban a formációban álltak a színpaddal szemben. Ekkor a helyszíni parancsnok utasítására a mobilcsoportok megkezdték a formációban álló személyek igazoltatását, amelyet a jelenlévők ellenérzésük hangoztatásával vettek tudomásul. Az intézkedések már jó néhány perce folyamatban voltak, amikor két személy a színpadra lépett és a Himnuszt kezdték el énekelni. A korábban intézkedés alá vont személyek nagy része az intézkedésről tudomást sem véve csatlakozott az énekléshez, és a rendőri felszólításokra nem reagáltak. Ezen magatartásukkal jelentősen megnehezítették a rendőri intézkedések végrehajtását.

A biztosítás parancsnoka ekkor élő szóban adott utasítást arra, hogy a színpadon Himnuszt éneklő személyeket a nyilatkozó rendőr vonja intézkedés alá, mivel magatartásuk jelentősen megnehezíti az intézkedések lefolytatását. Kb. fél perc alatt sikerült találnia 6 fő olyan beosztott rendőrt, akik éppen nem intézkedtek, velük a színpadhoz indult. Egyedül lépett oda a Himnuszt éneklő egyik személyhez, tisztelgett, majd közölte nevét, beosztását, beosztási helyét, valamint azonosítási számát, és megkérte az illetőt, hogy igazolja személyazonosságát, illetve cselekményét hagyja abba annak érdekében, hogy a korábban megkezdett rendőri intézkedést eredményesen be lehessen fejezni. Az érintett arra egyáltalán nem reagált, rá sem nézett a rendőrré, folytatta az éneklést. Időközben a másik Himnuszt éneklő személlyel szemben egy másik rendőr azonos módon lépett fel. Mivel a nyilatkozattevő rendőr felszólítására a felszólított egyáltalán nem reagált, személyazonosságát nem igazolta, a kapott utasításnak megfelelően intézkedett az előállítására: megkérte a színpad mellett várakozó két kollégáját, hogy kísérik le őt a színpadról és hajtsák végre az intézkedést, mivel neki a helyszínen lévő további rendőri erőket kellett irányítani. A Himnusz eléneklését követően a korábban intézkedés alá vont személyekkel ismét lehetett kommunikálni és az intézkedéseket az utasításnak megfelelően be lehetett fejezni.

b) A 2011. március 15-én zajlott rendőri intézkedésekkel összefüggésben indult panaszfeljárások kapcsán a főhadnagyot a BRFK 2011. május 25-én nyilatkoztatta.

Elmondása szerint a rendezvény megkezdése előtt, 10 óra 10 perc körüli időben utasítást kapott – emlékei szerint L. P. r. őrnagytól –, hogy a mobilcsoportokkal kezdje meg a Felvonulási téren a Hősök tere irányába közlekedő személyek igazoltatását, mivel ők a térfigyelő központ jelzése alapján alakzatban vonulva, különféle egyenruhákban szándékoznak a helyszínére megérkezni. A kapott információk szerint ezen személyek ruházata külső szemlélő számára egyértelműen a Magyar Gárda szellemiségéhez volt köthető.

A mobilcsoportok már a helyszínen voltak, és intézkedés alá vontak egy olyan, alakzatban érkező csoportot, amelynek tagjai egységesen terepszínű nadrágot, zöld pólót és a főhadnagy

emlékei szerint árpádsávós ruházati kiegészítőket viseltek. Az alakzat elején zászlót vittek. Az intézkedés során igazoltatták ezeket a személyeket. Időközben egy másik résztvevői csoport is megérkezett, amelyet egy másik – S. B. r. hdgy. által vezetett – mobilcsoport vont intézkedés alá, azonban ezeknek a személyeknek a ruházata nem volt egységes, továbbá nem közlekedtek alakzatban sem, és igazoltatás után a rendezvény helyszíné irányába távoztak.

Az alakzatban közlekedő személyekkel szemben a rendőrök szabálysértési feljelentéssel éltek a kapott utasításnak megfelelően. Az igazoltatás jogi alapja a Budapest rendőrfőkapitánya által Budapest területére elrendelt fokozott ellenőrzés volt.

A fent említett intézkedések alatt odament a főhadnaghoz több személy is, akik megkérdezték, hogy milyen alapon folynak az intézkedések. A rendőr közölte velük, hogy az intézkedés ellen esetlegesen panaszt fognak tenni az érintettek, e célból kamerázzák a rendőri fellépést. Elmondta továbbá, hogy az intézkedésekre fokozott ellenőrzés elrendelése miatt került sor, illetőleg tájékoztatta őket arról, hogy az intézkedés ellen panasszal élhetnek. Ismertette a panasztételi lehetőségeket is (ORFK Panasziroda, FRP, Helsinki Bizottság), mindez még az intézkedések végrehajtása alatt történt. Ezek a személyek a főhadnagy megállapítása szerint úgy viselkedtek, mint akik az összes intézkedés alá vont személy nevében járnak el, mintha őket képviselnék.

Az intézkedés alá vont – korábban alakzatban közlekedő – csoport tagjai az intézkedés végén az alakzatot megbontva indultak tovább a rendezvény területe felé. A főhadnagy ezt követően is a helyszínen maradt, mint négy mobilcsoport megbízott parancsnoka, akikkel a Hősök tere Dózsa György út felőli oldalán kellett gyalogosan várakoznia. Időközben a BRFK ideiglenes csapaterejéből szervezett további négy mobilcsoport került az irányítása alá. A helyszíni parancsnok a rendezvény megkezdése előtt közölte vele, hogy a jogi szakcsoport állásfoglalása alapján a Hősök terén tartózkodó személyek abban az esetben, ha abban az alakzatban fognak felállni, amelyben akkor éppen ültek, megvalósítják „az alakzatban állással elkövetett szabálysértést”. Ezek a személyek akkor szabályos üres négyzet alakzatban ültek. Tájékoztatást nyújtott arról is a helyszíni parancsnok, hogy információk szerint ezek a személyek a rendezvényüket gárdista-avatásra kívánják felhasználni. Közölte, hogy amennyiben a rendezvényen résztvevők tömegesen szabálysértéseket követnek el, intézkedési kötelezettségüknek megfelelően az ott lévőkkel szemben intézkedéseket – igazoltatásokat – kell végrehajtani, amelyeknek szabálysértési feljelentéssel kell záródniuk.

A főhadnagy emlékezete szerint a rendezvény megkezdése előtt a fent említett személyek üres téglalap alakzatban álltak, és az első sorokban, szabályos térközben csapatzászlónak látszó zászlókat tartó személyek helyezkedtek el, előttük pedig – mintegy parancsnokként – több személy tartózkodott. A rendezvény 11 órakor kezdődött volna, azonban már ezt megelőzően különböző műsorok zajlottak a színpadon.

A rendezvény megkezdése előtt – annak pontos idejére a főhadnagy nem emlékszik – dr. K. T. r. alezredes a helyszínen lévő hangosító autóból felszólítást intézett a rendezvényen résztvevőkhöz, amelyben felhívta a figyelmüket arra, hogy magatartásuk – alakzatban állásuk – jogsértő, azzal hagyjanak, ellenkező esetben rendőri intézkedésre kerül sor. Ennek ellenére az alakzat nem bomlott fel, ezért a főhadnagy azt az utasítást kapta a helyszíni parancsnoktól, hogy a rendelkezésre álló rendőri erővel kezdje meg az alakzatban álló, jogsértő magatartást tanúsító személyek igazoltatását. Az intézkedések már folyamatban voltak, amikor két személy felment a színpadra, és elkezdték énekelni a Himnuszt. Mivel az intézkedés alá vont

személyek erre kezdtek el figyelni, és sokan csatlakoztak is az énekléséhez, a rendőri felszólításokra egyáltalán nem reagáltak, amely magatartással akadályozták a rendőri fellépés lebonyolítását. Ezt felismerve a helyszíni parancsnok utasítást adott a főhadnagynak, hogy a két Himnuszt éneklő személyt szólítsák fel a rendőrök cselekményük abbahagyására.

A főhadnagy ekkor a már intézkedő rendőri erőkből próbált szervezni egy csoportot, akikkel a színpadhoz ment, majd oda fellépve az egyik éneklő személyt intézkedés alá vonta. A másik érintettel szemben egy másik rendőr járt el. A főhadnagy a szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályok megtartását követően tájékoztatást nyújtott arról, hogy az illető cselekménye a rendőri intézkedés biztonságos lefolytatását akadályozza, és kérte, hogy vesse alá magát a rendőri intézkedésnek. Az érintett nem reagált a felszólításra, tovább folytatta a Himnuszt éneklését, ezért a helyszínen lévő további rendőrök segítségével foganatosították az előállítását jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés szabálysértése elkövetésének gyanúja miatt.

Az intézkedés alá vont személyek és azok hozzátartozói rendkívül ellenséges hangulatban fogadták a rendőri intézkedéseket, ezért a Készenléti Rendőrség állományának is be kellett segítenie, akiket a jelenlévők meg is támadtak. A rendőröket ért támadás után a rendezvény már nem folytatódott.

Kérdésre elmondta a főhadnagy, hogy a Himnuszt éneklése előtt az általa irányított rendőri egységek egyszerre kezdeményezték az intézkedéseket, és azok már a Himnuszt elhangzását megelőzően folytak. A rendezvényen akkor történt hivatalos személy elleni erőszak, amikor a Készenléti Rendőrség tagját megtámadták.

11) A 2011. március 15-én zajlott rendőri intézkedésekkel összefüggésben indult panaszeljárások kapcsán Sz. P. r. főhadnagyt a BRFK 2011. május 26-án nyilatkoztatta.

Előadása szerint a sérelmezett események helyén és idején rendezvénybiztosításában vett részt mobilcsoport parancsnokaként. Utasítást kapott arra, hogy a Felvonulási térről a Hősök tere irányába egységes ruházatban és alakzatban, zászló mögött vonuló csoportot vonja intézkedés alá.

A főhadnagy mobilcsoportjával a résztvevők csoportja elé ment, és megállította őket. A főhadnagy bemutatkozott, megmondta a nevét, a rendfokozatát, a jelvéyszámát, továbbá a beosztási helyét, majd közölte a csoport tagjaival, hogy igazoltatni fogják őket. Ezt hangosan és jól hallhatóan mondta el, azt a csoport tagjai hallották. Közölte továbbá, hogy fokozott ellenőrzés van elrendelve, arra tekintettel került sor a rendőri intézkedésekre. Ezt a csoport tagjai nem kérdőjelezték meg, átadták az igazolványokat, ezt követően megkezdődött a személyek adatainak ellenőrzése, lekérdezése és szabálysértési nyilatkozatokon történő rögzítése. Ez utóbbira azért került sor, mert a csoport tagjai a fentiekben ismertetett tevékenysége szabálysértés gyanúját vetette fel.

Feltett kérdésre a főhadnagy elmondta, hogy RK lapot a helyszínen nem állítottak ki, hanem annál bővebb tartalmú, de formailag hasonló szabálysértési nyilatkozatok kitöltésére került sor. A nyilatkozatok aláírását és személyi körülményeiről való nyilatkozatot az intézkedés alá vont személyek egyöntetűen megtagadták.

A intézkedések során odament a főhadnagyoz két vagy három – az intézkedés alá vont csoporttal megegyező – egyforma ruházatot viselő személy, és kérdőre vonták a rendőröket az intézkedések miatt. A kérdésekre a főhadnagy K. J. r. fhdgy.-gyal és S. B. r. hdgy.-gyal együtt válaszolt. Utalt rá, hogy a kérdést megfogalmazó személyek úgy viselkedtek és úgy kérdeztek, mintha a csoport vezetői lettek volna, illetőleg a csoport nevében jártak volna el. Érdeklődtek az intézkedés céljáról, okáról, kérdéseikre a rendőrök érdemi választ adtak, de részletekbe nem bocsátkoztak, mivel konkrét rendőri intézkedést nem folytattak velük szemben.

Feltett kérdésre válaszolva a főhadnagy elmondja, hogy a panaszjogra történő figyelmeztetést is közölte az intézkedés alá vont csoport tagjaival, ami ugyan lehet, hogy nem hallható a videofelvételeken, ám biztosan emlékszik rá, hogy elmondta. Arra is nyilatkoztatta az érintetteket, hogy aláírják-e a szabálysértési nyilatkozatot, illetőleg nyilatkoznak-e személyes körülményeikről. Hozzáteszi, hogy senkitől nem kértek lakcímkártyát.

Az intézkedés 10-15 percig tarthatott, miközben a csoport tagjai megbontották a korábbi alakzatot, majd így is távoztak el a rendezvény irányába. A ruházatuk terepnadrág, egységes Magyar Nemzeti Gárda feliratú póló, bakancs, bocskai sapka volt. Laikus számára is észlelhetően alakzatban közlekedtek.

A fenti intézkedést követően a főhadnagy csoportjával felállt a Hősök tere Dózsa György út felőli oldalára, amelyet követően a helyszíni parancsnok kihangosítva felszólította a Hősök terén egyenruhában, több soros alakzatban, viszonylag nagy tér- és távköz távolságra álló személyeket, hogy jogsértő tevékenységüket szüntessék meg. Mivel a felszólítás nem vezetett eredményre, sőt a téren tartózkodók „együtt kántáltak valami imafélét”, a felszólítást követően a rendőri erők utasítást kaptak arra, hogy a fenti magatartást tanúsító személyeket vonják intézkedés alá, szólítsák fel őket a jogsértés abbahagyására, igazoltassák őket, ellenük szabálysértési feljelentéssel éljenek. Az utasítás szerint, aki a neki címzett felszólítás után is tovább folytatja a jogsértést, annak indokoltá válhatott az előállítás.

A főhadnagy által irányított csoport és a további rendőri erők egyszerre kezdték meg az intézkedéseket a Hősök terén lévőkkel szemben. Akkor a színpadon folyt műsor, habár mindez a hivatalos 11 órás műsorkezdet előtt történt. Az intézkedéseket megkezdve, azok folytatása során észlelték a rendőrök, hogy a színpadon valakik a Himnuszt kezdik el énekelni, aminek hallatán az intézkedés alá vont személyek vigyázzba álltak. A főhadnagy észlelése szerint voltak olyan intézkedés alá vont személyek, akik ezt követően is reagáltak az intézkedésre, de voltak, akik nem. Arról ugyanakkor nincs tudomása, hogy a színpadon mi történt, mivel attól kb. 30-40 méterre állt, és ő maga is intézkedést fogantatosított.

A Himnuszt követően a rendezvény megkezdődött, valaki beszédet mondott, miközben a rendőrök az intézkedéseket tovább folytatták. Ennek során a Készenléti Rendőrség beosztottjait megtámadták a résztvevők, ami miatt a téren nagyobb tömeg gyűlt össze, mindenki a rendőrök körül helyezkedett el, és kiabáltak velük. A támadás következtében a rend láthatóan megbomlott, ezért a rendezvény a továbbiakban már nem folytatódott.

Feltett kérdésre a főhadnagy elmondja, hogy a Hősök terén csak azok álltak alakzatban, akik egységes ruházatot viseltek, és a téren voltak zászlók is felsorakoztatva. A nem egységes ruházatban, hanem rendes utcai ruházatban lévő emberek a tér szélein helyezkedtek el. A

polgári ruhás személyek akkor kezdtek el beszivárogni a térre és igyekeztek megbontani az alakzat jellegét, amikor a rendőrök megkezdték az intézkedéseket a téren alakzatban állókkal szemben.

Feltett kérdésre hozzáfűzi, hogy az általuk a Hősök terén fogatosított rendőri intézkedéseket a Himnusz előtt kezdték meg. Még a Himnusz felhangzása előtt hallotta, hogy a résztvevők egyszerre mondanak egy szöveget, de ennek tartalmát nem tudta azonosítani.

12) A 2011. március 15-én zajlott rendőri intézkedésekkel összefüggésben indult panaszeljárások kapcsán M. A. r. főtörzsszászlóst a BRFK 2011. május 20-án nyilatkoztatta.

Megtekintve a rendőrség által a Felvonulási téren készített videofelvételeket a főtörzsszászlós felismerte magát, amint az intézkedés kezdetén Sz. P. r. hfdgy. mellett áll, illetőleg az intézkedést befejezte.

Az említett napon 10 óra 10 perckor kapott utasítást arra az egységével, hogy egy csoport, alakzatban a helyszínre érkező személlyel szemben intézkedést kezdeményezzenek. Ekkor az egység a Dózsa György út Hősök tere felőli szélén állt, és észlelte, hogy egy nagyobb csoport résztvevő (kb. 30 fős) katonai alakzatban, egységes formaruhában, zászlóval közelíti meg a rendezvény helyszínét. Emlékezete szerint, hármas vagy négyes oszlopokban, egymástól viszonylag egyenlő távolságra, egyenlő tér- és távköz megtartásával gyalogoltak, elől a zászlóval. Ez véleménye szerint egyértelműen katonai jellegű alakzatnak minősül, hiszen a rendőrség is alkalmazza ezt az alakzat szabályzatban leírtak alapján.

A kapott utasítás szerint a felvételeken is látható személyeket az egység intézkedés alá vonta. Az intézkedést Sz. P. r. hfdgy., a mobilcsoport parancsnoka kezdte meg, aki bemutatkozott, azonosította magát, majd közölte a rendőrségi törvény által előírt módon rendfokozatát, beosztási helyét, az intézkedés okát, a főtörzsszászlós pedig hozzátette, hogy Budapest területére fokozott ellenőrzés van elrendelve. Ezt követően felkérték a csoport tagjait, hogy adják át a személyazonosító okmányaikat, amelyek alapján a rendőrök az intézkedés alá vont személyeket prioritálták, illetőleg adataikat RK lapon rögzítették. Lakcímkártyát egy esetben sem kértek a rendőrök, illetőleg az érintettek sem nyújtották át.

Az intézkedés kb. 10-15 percig tartott, ez idő alatt megtörténtek a lekérdezések és az adatrögzítések. Az adatrögzítésekre a szabálysértési feljelentések elkészítéséhez volt szükség, ezt a rendőrök közölték is az intézkedés alá vontakkal, és akkor hangzott el az is, hogy a katonai alakzatban folytatott mozgást hagyják abba, ellenkező esetben a szabálysértés továbbfolytatása miatt velük szemben további intézkedésekre kerül sor. A rendőr utal rá, hogy az intézkedés alá vont személyek a szabálysértési nyilatkozat kitöltését egyöntetűen megtagadták. Az intézkedés alá vont személyek az intézkedést követően az alakzatot felbontották, és így mentek a rendezvény területére.

Feltett kérdésre elmondja, hogy emlékezete szerint a panasztételi jogról az egység parancsnoka tájékoztatást adott az ott lévőknek, továbbá ő maga, mint csoportvezető az intézkedésben részt vevő beosztottjai munkáját felügyelve közöttük járkált, amelynek során több intézkedés alá vont személy is kérdést intézett hozzá az intézkedéssel kapcsolatban, s amennyiben felmerült, a jogorvoslati lehetőségekről személyesen is tájékoztatást nyújtott.

A rendezvény biztosítása során észlelték továbbá, hogy a Hősök terén egységes öltözetben lévő, egyes oszlopokban – ami az alaki szabályzat szerint rajalakzatnak tekinthető – álló személyek várnak a rendezvény megkezdésére. A rendőri biztosítás parancsnoka 11 óra előtt több alkalommal felszólította a résztvevőket, hogy az alakzatot szüntessék meg. A főtörzszászlós csoportjával a rendezvénytől kb. 40-50 méterre állt, és jól hallották a felszólítást, amit két vagy három alkalommal meg is ismételtek. Ezt követően utasítást kaptak arra, hogy kezdjék meg az intézkedést a Hősök terén formaruhában, alakzatban álló személyekkel szemben. Az egység ekkor igazoltatni kezdett, a főtörzszászlós két konkrét személy igazoltatásában vett részt. Az intézkedést más rendőri egységekkel egyszerre kezdték meg.

Feltett kérdésre előadja, hogy a rendőri intézkedések már folytak, amikor a színpadon megkezdődött a Himnusz éneklése. A színpad közelében zajló eseményekről nem volt tudomása. Még zajlottak az intézkedések a téren, amikor hangoskodásra, kiabálásra lett figyelmes. Hamarosan azt látta, hogy a Készenléti Rendőrség munkatársai kényszerítő eszközt alkalmaznak, amelynek helyszíne közelében sok kívülálló kiabál, ezért saját egységével odament, hogy adott esetben az intézkedő rendőrök segítségére tudjon lenni. Végül konkrét intézkedést nem kellett végrehajtaniuk, és azt követően további intézkedéseket a Hősök terén sem fogantatosítottak. Ekkor a téren lévő civilek már elvegyültek a formaruhások között. Jelen volt egy civil ruhás nő is, aki azt hangoztatta, hogy ha civilek bemennek az alakzatba, akkor az már nem fog alakzatnak minősülni.

Emlékezete szerint, a rendezvény akkor ért véget, amikor a Készenléti Rendőrség a fent említett intézkedést fogantatosította.

13) A 2011. március 15-én zajlott rendőri intézkedésekkel összefüggésben indult panaszeljárások kapcsán a BRFK C. I. r. főtörzszászlóst 2011. május 20-án nyilatkoztatta.

Elmondása szerint egységével két soros oszlopban álltak, amikor parancsnokuk, Sz. P. r. fhdgy. utasítást kapott, hogy menjenek a Felvonulási térre, mivel ott, az Időkerék magasságában a Hősök tere felé tart egy alakzatban és egyforma ruházatban közlekedő személyekből álló, nagyobb csoport. A feladatuk az volt, hogy a csoportot vonják intézkedés – igazoltatás – alá. Ezt követően lassú futásban megindultak a helyszín felé, és a Felvonulási téren valóban észleltek egy nagyobb létszámú, zöld színű egyenruhát viselő, feléjük tartó csoportot, amelynek tagjai több (4 vagy 5) soros, szabályos katonai oszlopban közeledtek. Még arra is emlékszik, hogy a csoport elején egy személy haladt zászlóval. Közelebb érve a csoport tagjai az alakzatot megbontották, ekkor vonták őket a rendőrök intézkedés alá. Annak kezdetén Sz. P. r. fhdgy., a mobilcsoport parancsnoka bemutatkozott, közölte azonosító számát, beosztási helyét, illetve az intézkedés célját, az igazoltatás okát, majd felszólította az érintetteket személyi igazolványuk átadására. Ezt követően a csoport egyik része biztosította a többi rendőr intézkedését, míg a másik része végrehajtotta az igazoltatásokat, a személyek adatainak lekérését, illetve az adatok rögzítését RK-lapon. A főtörzszászlós hozzáteszi, hogy a gyorsabb és hatékonyabb eljárás érdekében a csapaterős intézkedések során a tömeges igazoltatásokat általában úgy végzik, hogy egy rendőr elveszi az igazolványt, odaadja egy másik rendőrnek, aki elmegy lekérni a körözési információk rendszerben az adatokat, és aki mellett áll egy további kolléga, aki a lekérés közben az adatokat RK-lapon is rögzíti. A konkrét esetben is ezt az eljárást követték.

A főtörzszászlós a csoport hátsó részénél (az Időkerék felé eső részén) biztosította az intézkedést, odafigyelve arra, hogy az igazoltatott személyek közül nevalaki a helyszínt elhagyja, illetve figyelte, hogy nevalaki a kollégákat valaki megtámadja. Hallotta, amint Sz. P. r. fhdgy. a csoport másik oldalán állva beszélt az intézkedés alá vont személyekhez, mivel csupán 8-10 méter volt közöttük a távolság. Véleménye szerint tehát a főhadnagy közlését kiabálás nélkül is mindenki tisztán hallhatta. Emlékezete szerint Sz. P. r. fhdgy. a hozzá intézett kérdésekre válaszolva többször is közölte az intézkedés okát, azaz hogy fokozott ellenőrzés van elrendelve, illetve az emberek figyelmét felhívta arra, hogy a rendőrök ellenük szabálysértési feljelentést tesznek. Tájékoztatta őket arról is, hogy milyen szabálysértést követtek el, és felszólította őket, hogy a szabálysértési eljáráshoz a nyilatkozatukat tegyék meg.

A csoport tagjai közül valaki azonban –, aki feltehetően az egység parancsnoka volt, mert kiállt a többiek elé, és utasításokat adott nekik – azt mondta a többieknek, hogy ne írják alá a szabálysértési nyilatkozatot, és az érintettek így is tettek. Arra már nem emlékszik, hogy konkrétan milyen tartalommal folyt beszélgetés Sz. P. r. fhdgy. és az intézkedés alá vont személyek között, de a panasztételi joguk szóba került, és a főhadnagy tájékoztatta őket, hogy panasszal élhetnek, bár a főtörzszászlós emlékezete szerint az intézkedés alá vont személyek a panaszjogukkal már tisztában voltak, mivel eleve jelezték, hogy panasszal fognak élni az intézkedés ellen. Fontosnak tartja megjegyezni ugyanakkor, hogy minden esetben tájékoztatják az intézkedés alá vont személyeket arról, hogy az intézkedés ellen hol tehetnek panaszt.

A körülötte zajló intézkedéseket a főtörzszászlós természetesen hallotta és látta, de arra már nem emlékszik, hogy melyik kollégái végezték azokat. Biztos ugyanakkor abban, hogy az általános tájékoztatáson kívül – például hogy miért pont velük szemben intézkednek –, „nem nagyon” hangzott el olyan kijelentés, amely feltűnést keltett volna, így nem volt tapasztalható senki részéről agresszív megnyilvánulás.

Az intézkedés végén az intézkedés alá vont személyek a rendezvény irányába távoztak. A rendőrök még álltak pár percet az intézkedés helyszínén, majd visszamentek korábbi felállítási helyünkre, a színpad mögé (ez kb. 8 méterre volt a színpadtól). Amint odaértek, észlelték, hogy a rendezvényen résztvevők többsége, egyforma ruházatban, alakzatban áll. A főtörzszászlós tudomása szerint, a helyszíni parancsnok felvette a kapcsolatot a rendezvény szervezőjével, és felhívta a figyelmet a jogszabályok betartására és az alakzat megszüntetésére. Arra nem emlékszik, hogy ekkor még a BRFK XIV. Kerületi Rendőrkapitányságának vezetője vagy már K. T. r. alezredes volt a helyszíni parancsnok, mivel utóbbi a helyszíni parancsnokságot egy idő után átvette.

Később megérkezett a kihangosítással ellátott szolgálati jármű, és mivel az alakzat nem szűnt meg, K. T. r. alezredes. annak segítségével felszólította az alakzatban álló személyeket jogszabálysértő magatartásuk abbahagyására. Miután az alakzat a felszólítás után is fennállt, a rendőrök utasítást kaptak Sz. P. r. fhdgy.-tól arra, hogy vonják intézkedés alá az alakzatot alkotó személyeket: szólítsák fel őket jogszabálysértő cselekményük abbahagyására, és ha a felhívásnak nem tesznek eleget, állítsák elő őket az azonnali eljárás lefolytatása céljából.

A mobilcsoport a téren négyszögletű alakzatban álló személyek közül a Múcsarnok felőli oldalon, középtájon tartózkodókhoz ment. Ott Sz. P. r. fhdgy. elmondta nevét, rendfokozatát, jelvéyszámát, szolgálati helyét és az intézkedés célját, majd felszólította az ott álló

embereket a jogszabálysértés abbahagyására. Ezt követően az alakzatot annak tagjai nem bontották meg, ezért a rendőrök kettesével odaléptek egy-egy emberhez, és elkezdték az igazoltatást. Arra már nem emlékszik a főtörzszászlós, hogy az intézkedést ő maga kívül végezte, mert kissé szétszóródtak és összevegyültek a többiekkel. Úgy emlékszik azonban, hogy két igazoltatást folytatott le. Annak során bemutatkozott, elmondta az intézkedés célját, azaz hogy álljanak ki a személyek az alakzataból, mert szabálysértést követnek el, és felhívta a figyelmüket, hogy amennyiben nem hagynak fel a szabálysértés folytatásával, előállításukra kerül sor. Az általa intézkedés alá vont személyek ezt megértették, és jogszabálysértő cselekményükkel felhagytak, azaz kiálltak az alakzataból. Ezt követően a két személy – a főtörzszászlós kérésének megfelelően – átadta a személyi igazolványát, adataikat a rendőrök priorálták, RK-lapon rögzítették. A főtörzszászlós közölte velük, hogy ellenük szabálysértési feljelentéssel fog élni, amit tudomásul vettek, megértettek, azonban a szabálysértési nyilatkozatot csak az egyik személy írta alá, a másik megtagadta. Az intézkedés befejeztével mindkét személyt tájékoztatta panasztételi jogáról, amit ugyancsak megértettek, és mindketten közölték, hogy nem kívánnak panasszal élni.

A fentiekhez a főtörzszászlós annyit kíván hozzáfűzni, hogy amikor intézkedést hajtott végre, elsősorban arra koncentrált, ugyanakkor emlékszik, hogy az intézkedés közben a színpadról a Himnuszt játszották. Ez a körülmény az intézkedést nem befolyásolta, azt a rendőrök tovább folytatták, mivel a rendőrségi törvény a rendőr részére büncselekmény vagy szabálysértés észlelése esetén azonnali intézkedési kötelezettséget ír elő, az alaki szabályzatban foglaltak szerint pedig a rendőrnek az állami rendezvényeken hivatalosan elhangzó Himnusz alatt kell tisztelegnie, kivéve ebben az esetben is, ha feladatot lát el vagy büncselekményt, illetve szabálysértést észlel, amikor az azonnali intézkedést meg kell kezdeni.

Arra a kérdésre, hogy a téren jelenlévők tettek-e esküt a főtörzszászlós azt válaszolta, hogy a Himnusz előtt valamit együttesen skandáltak, de nem emlékszik arra, mi volt az, mivel az általa foganatosított intézkedésre figyelt. Utal azonban arra, hogy a tömeg közvetlen közelében állt a Terepjáró, amely az eseményekről képet és hangot rögzített.

Hozzáteszi, hogy intézkedés közben észlelte, hogy a színpad környékén nagyobb rendőri mozgás zajlik, de nem tudja, mi volt annak az oka, hiszen az távolabb, tőle kb. 150 méterre, a sűrű tömeg mögött történt.

Miután végzett az intézkedéssel, illetve a mobilcsoportja tagjai is befejezték fellépésüket, ismét a rendezvény széléhez álltak félre. Ekkorra az alakzat megszűnt, a tömeg tagjai csak ácsorogtak, a rendőrök pedig mivel jogszabálysértést már nem észleltek, elhagyták a helyszínt.

14) A Testület rendelkezésére bocsátott videofelvételek alapján a sérelmezett eseményekkel összefüggésben a következők tapasztalhatók:

- 9 óra körüli időben kezdenek érkezni a rendezvény résztvevői, a felvételeken már rendőrök is láthatók.
- 9 óra 30 percig a már jelenlévő résztvevők két üres négyzetet alkotva ülnek, majd felállnak.
- 9 óra 55 perctől 59 percig látható a főszervező, amint egy rendőrrel beszélget, de nem hallható, hogy mit mondanak egymásnak.

- 10 óra 30 perckor érkezik a térre az a mintegy 30 fős csoport, amely a Felvonulási térről indult, és amelynek tagjait a rendőrök a Hősök tere sarkánál igazoltatták.
- 10 óra 48 perckor kezdetét veszi a műsor a színpadon. Ekkor a színpadon négy „reverendaszerű” fehér ruhába öltözött férfi valamely, pontosan meg nem határozható szertartás cselekményeit hajtja végre. A rendőrségi felvételen csak a szertartás mozdulatai látszanak, hang nem hallható, pusztán a szertartás keretében szakralitást hordozó eszközökhöz hasonló tárgyakkal végeznek mozdulatokat.
- 10 óra 50 perc körüli időben hallatszanak a rendőrségi felszólítások, majd miután az egyforma ruhában jelenlévő résztvevők nem mozdulnak, a téren rendőri egységek kezdenek igazoltatni.
- 11 óra 1 perckor a színpadról a főszervező megnyitja a rendezvényt. Felhívja a rendőrség figyelmét, hogy a téren nem a 2009-ben feloszlított társadalmi szervezet és nem annak tagjai vannak jelen, továbbá, hogy a résztvevők alakzatban sem állnak, ezért nincs oka a rendezvény feloszlításának. Utal rá, hogy a két üres négyszögformát a rendőrséggel folytatott egyeztetés után választották a résztvevők felállításához, de úgy tűnik, az mégsem felel meg a rendőri szerveknek. Erre figyelemmel bejelenti, hogy a rendezvényt meg kívánják tartani, és az intézkedés miatt kis késéssel a műsor hamarosan folytatódik. A főszervező megszólalása során az „Adjon az Isten! Szébb jövőt!” speciális köszöntés hangzik el. Erre nem egészen két perc elteltével sor is kerül, amikor két személy a színpadról a Himnuszt kezdi énekelni. Látható, hogy a Himnusz alatt is folytatódnak a percekkel korábban megkezdődött igazoltatások.
- 11 óra 4 perckor a rendőrség levezeti a színpadról a Himnuszt éneklő két személyt.
- 11 óra 5 perctől, a Himnusz után felkéri K. M.-t, hogy a Gárdaszövetség részéről tartsa meg ünnepi beszédét. K. M. felszólalásakor az „Adjon az Isten! Szébb jövőt!” speciális köszöntés hangzik el. K. M. részéről – a kifogásolható minőségű rendőrségi felvételen – a következők hallhatóak: „...A március 15-ei ünnepség számunkra, gárdisták számára mindig kiemelkedő jelentőségű volt, hisz ezen alkalommal fogadtuk sorainkba új testvéreinket, ekkor tettek esküt, életre szóló fogadalmat a Megváltó előtt, a Szent Koronára gárdista testvéreink, akik szent esküvel kívánták megerősíteni szándékukat, hogy életük végéig, akár életük feláldozása árán is szolgálni kívánják...” Kb. 1 perc elteltével rendőrök vonulnak a színpad elé, és ott megállnak, majd néhány másodperccel később, a felszólaló beszéde alatt elhallgat a mikrofon. A felvételen látszik, hogy a hangosító pult előtt is rendőrök állnak.
- 11 óra 9 perckor a rendezvény civil ruhás résztvevői bevonulnak az egyforma ruhában, sorokban álló résztvevők közé.
- 11 óra 14 perckor a térre érkeznek a Készenléti Rendőrség csapatai.
- 11 óra 19 perckor elkezdik leszerelni a mikrofonokat a színpadon.
- 11 óra 20 perckor dulakodás alakul ki a tömegben, mert az egyik rendőr megpróbálja elvenni egy résztvevőtől a nála lévő zászlót. Látható amint a dulakodást követően egy személyt vezet el a rendőrség és egyikőjük egy fekete zászlót visz ki a tömegből.
- 11 óra 23 perckor a tömegben dulakodás alakul ki a rendőrök és a résztvevők között, aminek az az oka, hogy a résztvevők előbb vízzel locsolták le a rendőröket, majd megdobták őket az üres flakonnal. A cselekmény miatt 11 óra 27 perckor a rendőrség két személyt vezet el kényszerítő eszközt alkalmazva.
- 11 óra 33 perckor a főszervező a színpadról beszél a jelenlévőkhöz. „Bajtársaim, barátaim, szimpatizánsaink! A rendőrség úgy véli, hogy megsértettük a biztonsági előírásokat, s a rendezvényünket innentől kezdve befejezettnek nyilvánítja. Ugyan erre semmilyen felszólítást nem kaptunk, megüzenték nekem, én azt gondolom, civil emberként mindenki itt maradhat, mert innentől kezdve ez nem egy rendezvény. Majd

én is le fogok jönni a színpadról, és beszélgetünk 48-ról, 1848-ról. Azt viszont mindenkitől, mindenkit megkérek arra, hogy március 21-én 18 órakor, amikor a Teve utcai rendőrpalotánál demonstrálunk a közbiztonság siralmas helyzete ellen, mert erre fordítják az adófizetők pénzét, hogy a magyar nemzet képviselőit zaklassák, és a nemzeti ünnepet megzavarják, meggyalázzák, a Himnusz alatt elvigyék, tiltakozni fogunk ez ellen. 21-én 18 órától a Teve utcai rendőrpalotánál. Arra kérek mindenkit, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt, mert még mindig úgy látom, hogy ez a kormány ál-nemzeti, arra van rendőrség, hogy itt legyenek, holott vidéken hetente ölnek meg egy magyart, arra nincs. Én azt gondolom, semmilyen jogsértést nem követtünk el, nem vagyunk betiltott szervezet sem, betiltott társadalmi szervezet sem. Ha a rendőrség nem vett volna itt részt ma, szépen tudtunk volna megemlékezni az 1848-as eseményekről. Ismét megzavarták az ünneplésünket, súlyosabban, mint az MSZP idején anno, ez a nemzeti kormány. Köszönöm szépen, és akinek van kedve, marad. Illetve még egy programra hívnám fel a figyelmet. 18 óráig ingyen látogatható a Szent Korona az Országházban. Én átmegek és megnézem.”

- 11 óra 40 perc körüli időben a főszervező visszamegy a színpadra a Szent Korona másolatával a kezében, és arra kéri a résztvevőket, hogy menjenek el vele az Országházba megtekinteni az eredeti koronát. Néhány perc elteltével a tömeg az Andrassy út felé indul.

15) A rendőrségi dokumentumok a panaszossal összefüggésben az alábbi kiegészítéseket tartalmazzák.

a) BRFK Hivatalvezetőjének válaszlevele a panaszos vonatkozásában azt tartalmazza, hogy a nyilvántartás szerint a panaszossal szemben az ORFK Készenléti Rendőrség intézkedett.

b) Az „intézkedés adatai” elnevezésű adatlap szerint a panaszossal 2011. március 15-én 11 óra 18 perckor intézkedtek. A panaszost egy r. őrmester igazoltatta, adatait ellenőrizte („priorálás: személy, figyelmeztetés intézkedés történt”).

c) A Készenléti Rendőrség Parancsnokának 2011. szeptember 30-án kelt tájékoztatása szerint a Készenléti Rendőrség bevetési egységei a biztosítás parancsnokának utasítására Budapest rendőrfőkapitánya által elrendelt fokozott ellenőrzés keretében és az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták azokat a formaruhát viselő személyeket, akik a rendőri felszólítás ellenére alakzatban álltak, elkövetve ezzel – Szabs. Tv. 152/B. § (2) bekezdés b) pontja alapján – a feloszlott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértését. Az igazoltatások célja a rendezvényen résztvevő és jogsértő magatartást tanúsító személyek bűnmegelőzési és bűnüldözési célú ellenőrzése, a tömeges szabálysértések megakadályozása, illetve a rendezvény szervezője által befejezettnek nyilvánított nyilvános rendezvény helyszínének a résztvevők általi elhagyása volt.

Megállapítást nyert, hogy a panaszos személyi adatait a Készenléti Rendőrség állományában szolgálatot teljesítő r. őrmester rögzítette a Robotzsaru integrált ügyviteli rendszerben.

A rendőri intézkedés kép- és hangfelvételen rögzítésre került, azonban azt az Rtv. 42. § (7) bekezdése és a Rendőrség Adatkezelési Szabályzatáról szóló 54/2007. (OT 31.) ORFK utasítás 79. pont d) alpontja alapján törölték. Az igazoltatás során készült igazoltató lapot, az adatok elektronikus rögzítését követően, szintén megsemmisítették.

d) A panaszossal szemben intézkedő r. őrmester jelentése a Készenléti Rendőrség Parancsnokának tájékoztató levelében írtakon túl a következő többletinformációt tartalmazza.

A r. őrmester több olyan személyt igazoltatott kollegáival, akik egyenruhát viseltek és alakzatban álltak. Az általa igazoltatott személyekre azonban az eltelt idő miatt nem emlékezett.

A jelentés szerint a r. őrmester az általa megkezdett, illetve azon intézkedések során ahol jelen volt, az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezései alapján járt el, mivel erre az intézkedések megkezdése előtt közvetlen parancsnoka is felhívta a figyelmét. Minden intézkedés alá vont személynek köszönt és bemutatkozott, elmondta azonosító számát, beosztását és közölte az intézkedés okát, célját. Az intézkedés okaként a következő indokot jelölte meg: az intézkedés alá vont személyek cselekményükkel a felosztott társadalmi szervezetben való részvétel szabálysértését követik el. Megjegyezte, hogy a jogszabályi követelményeket kollegái is betartották.

A r. őrmester a kérésére átadott igazolásra alkalmas okmányokat az intézkedés helyszínéről egy esetben sem vitte el, azok nem kerültek ki az átadó személyek látóköréből.

A r. őrmester által igazoltatott személyek a szabálysértés tényére, illetve annak továbbfolytatása esetére kilátásba helyezett további intézkedések megtételére vonatkozó figyelmeztetését tudomásul vették és az alakzatról kilépve cselekményüket befejezték, így az igazoltatáson kívül más intézkedésre nem került sor. Az igazoltatott személyek adatait a r. őrmester igazoltató lapon rögzítette, majd a feladata végeztével a Robotzsaru rendszeren rögzítette.

Megjegyezte, hogy az intézkedés helyszínén az általa fogantatosított intézkedésekkel kapcsolatban az intézkedés alá vont személyek panasszal nem éltek.

III.

A Testület megállapításai előtt indokoltnak tartja ismertetni, egy a panaszos által megjelölt, továbbá egy az egyik fél által sem hivatkozott, de egy videomegosztó portálon megtekinthető, jó minőségű, egyébként az eseményeket térben jobban ábrázoló felvételeket.

– A <http://www.youtube.com/watch?v=G3ybAF0I89Q> címen hozzáférhető videofelvételen a főszervező és a rendbiztos a Hősök terén látható és hallható, amint a rendezvénnyel kapcsolatos egyeztetést folytatnak. A rendbiztos telefonon kér tájékoztatást arról, hogy a főszervező által javasolt téglalapforma elfogadható-e a rendőrségnek, majd azt mondja, hogy „11 órától kezdődik a rendezvény, jó? És előtte semmi ilyesmit. Ez majd a rendezvénynél jó lesz.” A felvételen a rendbiztos „Pro Patria Et Libertate” emblémával kitakartan látható, míg a főszervezőnek csak a hangja hallható. A videó szerkesztői által a szervezők szempontjából fontosnak tartott mondat – azaz a téglalapforma, „majd a rendezvénynél jó lesz” – kiemelésre került, és képi effektus kíséretében többször is egymás után elhangzik. A felvétel ezen momentumai kb. 1 perc hosszúságú, a hátralevő részben a rendezvény jó minőségű, vágott és szerkesztett képsorai láthatók.

- A <http://www.youtube.com/watch?v=ixE96NjAYyw> címen megtalálható videofelvételen – a rendőrségi felvételek szerint 10 óra 48 perckor – kezdetét veszi a Fehér Oroszlán Dobkör, négy „reverendaszerű” fehér ruhába öltözött tagja által bemutatott szertartás. A szertartás megkezdésekor az egyik szereplő – az ekkor már nem ülő, hanem téglalap alakzatban felsorakozott – résztvevőknek a következőket mondja: „A Magyarok Istene áldjon meg minden jelenlevőt. Minket ért azon megtiszteltetés, hogy egy szertartás kereteibe foglalhatjuk azt, ami itt történik, és ugye nem valami ellen, hanem valamiért, önmagunkért és az országért.” Ezt követően felhívja a figyelmet arra, hogy ez nem egy előadás lesz, hanem egy szertartás, amelynek van eleje, közepe és vége, és kéri, hogy ne hangozzon el taps vagy más zavaró körülmény. Kéri továbbá azt, hogy tartsa meg mindenki azt az elmélyedést és „azokat a gondolatokat, amit a mai nap üzen számunkra”. Ezt követi a szertartás, amely több olyan rituális elemből áll mind verbálisan, mind tevőlegesen, amelyet feltételezhetően csak a jelenlevők értenek. A szertartás során az „áldásosztáshoz” hasonlatos mozdulatokat hajt végre az egyik „reverendaszerű” ruhába öltözött férfi, majd szertartás imával és azok eléneklésével, illetve dobszóval zárul.
- A szertartás további részei a <http://www.youtube.com/watch?v=lyqsu6rZUkQ> címen is láthatók, ahol a kép már nem csak a színpadra irányul. A téren téglalap alakzatban álló, részben terepszínű gyakorlóruhát és (Magyar Nemzeti Gárda feliratú) zöld pólót, valamint sapkát viselő résztvevőkön kívül számos, fekete egyenruhát viselő személy is látható, amint a két téglalap között, több sort alkotnak. Velük szemben a zászlósok állnak, többek között árpádsávós, továbbá történelmi magyar zászlókkal, de szemben, középen két férfi fekete zászlót tart, az egyiket – mások mellett, ami nem kivehető – a „gárda” szó, a másikon pedig a „libertate” felirat olvasható ki. Ez alatt az idő alatt hangzik el a helyszínparancsnok három felszólítása, amelyre a résztvevők semmilyen reakciót nem mutatnak. A szertartás a többszöri „áldás, áldás, áldás” felkiáltással folyik tovább, majd megkezdődik a rendőrök gyalogos bevonulása az alakzatba, és elkezdődnek az igazoltatások.

IV.

1) A panasz eljárás során, figyelemmel az Rtv. 92. §-ában foglalt hatásköri szabályaira, a Testületnek mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy valamennyi panaszosi sérelem vizsgálatát elvégezheti-e, tekintettel arra, hogy a panaszos a környezetében tartózkodó személyekkel szemben foganatosított rendőri intézkedéseket is kifogásol.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

A hatáskörére irányadó, fent idézett rendelkezés értelmében a Testület csak az alapjogkorlátozással közvetlenül érintett személy panasza alapján járhat el, ezért a panaszos beadványában szereplő, de más résztvevőkkel kapcsolatos sérelmek vizsgálatát nem végezhette el.

Jelen állásfoglalás keretében értékelte ugyanakkor a Testület a panaszos igazoltatásának jogszerűségét, valamint a rendőri intézkedések azon hatását, amely a rendezvény tervezett programja szerinti lebonyolítását és a panaszos gyülekezési jogát érintette.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. § (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 59. -ának (1) bekezdésében foglalt személyes adatok védelméhez és a 62. §-ának (1) bekezdésében rögzített gyülekezéshez való jogát az alábbiak szerint.

2) A Testület a panaszos megfelelő felvilágosításának kérdése kapcsán a tisztességes eljáráshoz, valamint a békés gyülekezéshez való jog érvényesülését vizsgálta meg. A panaszos beadványában ugyanis sérelmezi, hogy a rendőri fellépéssel a rendőrség korlátozta gyülekezési jogának gyakorlásában, hiszen a rendezvény a rendőri beavatkozás miatt nem lehetett megtartani.

a) A Testület a panasz vizsgálata során az alábbi jogszabályi rendelkezésekre volt figyelemmel.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése a rendőr intézkedési kötelezettségét rögzíti. A hivatkozott rendelkezés értelmében a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet, vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. A Szolgálati Szabályzat ezen rendelkezést kiegészíti, amikor a 3. § (1) bekezdésben kimondja: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyen hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.”

Az Rtv. 15. §-a rögzíti az arányosság követelményét. Az (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A rendelkezés (2) bekezdése kimondja: „Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

Az Rtv. 19. § (1) bekezdés kimondja: „A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”

Az Rtv. 24. § (1) bekezdése további kötelezettséget rögzít, mely szerint „a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni”. Ezen rendelkezés alapján az intézkedő rendőröktől általánosságban várható el, hogy az állampolgárok számára felvilágosítást tudjanak adni intézkedéseik jogszabályi háttéréről.

A Gytv. 1. §-a szerint a gyülekezési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog, amelyet a Magyar Köztársaság elismer, és biztosítja annak zavartalan gyakorlását. A 2. § értelmében a gyülekezési jog gyakorlása keretében békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések tarthatók, amelyeken a résztvevők véleményüket szabadon kinyilváníthatják. A rendezvény résztvevői jogosultak a közösen kialakított álláspontjukat az érdekeltek tudomására hozni.

A 11. §-ban a törvény rögzíti, hogy a rendezvény rendjének biztosításáról a szervező gondoskodik, a rendőrség és más arra illetékes szerv a rendezvény rendjének biztosításában a szervező kérésére közreműködik, a rendezvényt megzavaró személyek eltávolításáról intézkedik. A 12. § alapján, ha a rendezvény résztvevőinek magatartása a rendezvény törvényességét veszélyezteti, és a rend másként nem állítható helyre, a szervező köteles a rendezvényt felosztatni. A rendőrség képviselője a rendezvényen jelen lehet.

A jogi szabályozás tehát a rendezvények rendjének fenntartásával kapcsolatos feladatokat elsődlegesen a szervezőre rója, ennek kapcsán a szervezőnek együttműködési kötelezettsége van a rendőrséggel, amennyiben annak képviselője a rendezvényen jelen van.

A rendezvények rendjének biztosításával kapcsolatos rendőri feladatokról szóló 15/1990. (V. 14.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) a rendbiztos feladatai kapcsán, 12. §-ában az alábbiakat rögzíti. A rendbiztos köteles többek között:

- a rendezvényt megelőzően felvenni a kapcsolatot a szervezőkkel és tájékozódni, hogy a rend fenntartása érdekében milyen intézkedéseket tettek, illetve terveznek;
- a szervezőkkel egyeztetni a rendezvény rendjének biztosításában kérésükre közreműködő rendőri (és együttműködő) erők feladatát, tevékenységét, illetve a rendezőkkel való együttműködés formáit;
- a rendezvényen jelen lenni és a szervezők kérésére a rend fenntartásában közreműködni, a rendezvényt megzavaró személyeket személyesen vagy a biztosításra kivezényelt, illetve helyszínre hívott rendőri és együttműködő erők bevonásával eltávolítani;
- figyelemmel kíséreni a rendezvény törvényességét, továbbá bejelentéshez kötött rendezvény esetén azt is, hogy a megtartásra a bejelentésben foglaltaknak megfelelően kerül-e sor;
- a rendezvény résztvevőinek törvényességet veszélyeztető magatartása esetén a szervező figyelmét felhívni törvényi kötelezettségére, illetve a szervező javaslatára, kérésére vagy a biztosítás parancsnokának utasítására rendőri intézkedésekkel közreműködni a rend helyreállításában.

A BM rendelet tehát széles körben ró feladatokat a rendezvény rendbiztosára is annak érdekében, hogy a rendezvény szervezőjével az együttműködés kellően szoros és hatékony legyen.

b) A Testület a rendezvény főszervezőjének panasza alapján meghozott 393/2011. (XII. 20.) számú állásfoglalásában a következők ellenmondásokra illetve párhuzamokra mutatott rá.

ba) A főszervező álláspontja szerint a rendőrséggel folytatott egyeztetés alapján álltak fel a rendezvény résztvevői két üres négyzetet alkotva a Hősök terén, abban a hitben, hogy ezzel nem alkotnak alakzatot. Ezzel szemben a rendőrség nem szól arról, hogy a rendbiztos a főszervezővel a rendezvény kezdetét megelőzően folytatott egyeztetés során a résztvevők tervezett elhelyezkedését jóváhagyta volna. A <http://www.youtube.com/watch?>

v=G3ybAF0I89Q címen hozzáférhető videofelvételen ugyanakkor látható és hallható, ahogy a főszervező és K. R. a Hősök terén a rendezvényt kapcsolatos egyeztetést folytat. A rendbiztos telefonon kér tájékoztatást arról, hogy a főszervező által javasolt téglalapforma elfogadható-e a rendőrségnek, majd a következőket mondja: „11 órától kezdődik a rendezvény, jó? És előtte semmi ilyesmit. Ez majd a rendezvényenél jó lesz.” Ezzel kapcsolatosan a Testület fontosnak tartja megjegyezni, hogy a felvétel vágott, szerkesztett képet mutat a rendbiztos és a főszervező egyeztetéséről, illetve a rendbiztos arca „Pro Patria Et Libertate” emblémával kitakartan látható, a főszervező pedig egyáltalán nem látható, csak a hangja hallatszik. A rendbiztos azon mondata, miszerint a téglalapforma „majd a rendezvényenél jó lesz” kiemelésre került, és képi effektus kíséretében többször is egymás után elhangzik. Annak ellenére, hogy a Testület nem tudta megállapítani, hogy a hivatkozott felvételt ki és pontosan mikor készítette (óra, perc), továbbá annak ellenére, hogy a felvétel vágott és szerkesztett, a rendbiztos arca kitakart, mégis az összes körülményt figyelembe véve (így pl.: a főszervező a rendezvény során, majd később közleményben történt, a rendőrség által egyszer sem cáfolt visszahivatkozásai miatt is) a szóban forgó felvételt a valószínűség igen magas, a bizonyosságot megközelítő fokával valósnak fogadta el.

bb) A rendőrség arról nyújtott tájékoztatást, hogy 9 óra 50 perc körül észlelték, hogy a téren felállított dobogó előtti területen a résztvevők katonai alakzat kialakításán fáradoznak. Jól kivehető volt, amint a fent leírt egyforma ruházatot viselő személyek sorokat és oszlopokat alakítanak ki. Ezzel párhuzamosan a helyszínen lévő bűnügyi állomány azt jelentette, hogy a Magyar Nemzeti Gárda „avatásra” készül, amelyet még a rendezvény 11 órára bejelentett megkezdése előtt meg kívánnak tartani. Ekkor a helyszín biztosítás parancsnoka és a rendbiztos együttesen kereste meg a főszervezőt, akinek ismételten felhívta a figyelmét arra, hogy a katonai jelleget mellőzzék a rendezvényen, alakzatot ne alakítsanak ki, vezényszavakat ne használjanak, illetve „katonai jelleget magán hordozó menetet” ne „hajtsanak végre”. A főszervező erre azt válaszolta, hogy nem tudja, miért gondolják a rendőrök, hogy a résztvevők ilyesmire készülnek, hiszen „pusztán a téren való felállást próbálják beállítani” az ünnepség elejéig, vitatta továbbá, hogy ez az elhelyezkedés katonai jellegű lenne. Ennek azonban ellentmondott az, hogy a megbeszélés alatt legalább húsz fő oszlopokba és sorokba rendeződve állt fel a téren kialakított színpaddal szemben.

A főszervező ezzel szemben azt állította, hogy ő a helyszínbiztosítás parancsnokával már az első kapcsolatfelvételkor közölte, hogy „nem feltétlenül szeretnének a gárdisták alakzatban állni, de ragaszkodnak ahhoz, hogy a megemlékező ünnepség szemre tetszetős legyen”. A főszervező cáfolta, hogy alakzatot vettek volna fel, illetve, hogy eskütételre került volna sor, és elmondása szerint az eskütétel még a kiírt programban sem szerepelt.

Ezzel szemben mindenekelőtt a megtekintett felvételek – és nem utolsó sorban a főszervező által is hivatkozott felvétel –, továbbá az interneten szabadon elérhető videofelvételek is – a rendőrség által megküldött felvételekkel egyezően – a rendőrség gyanúját támasztották alá. A rendezvény 11 órás kezdetét megelőzően – pontosan 10 óra 48 perckor – a helyszínen egy olyan jellegű szertartás zajlott, amelyet a rendőrség joggal értékelhetett az adott helyen és időben egy, a szó köznapi értelmében vett avatásként és fogadalomtételként. Az pedig nehezen lenne vitatható, hogy a katonai jelleg számos külsősége (sorok, oszlopok, zászlók, egyenruhák, „vigyázállás”) egy időben nyilvánult meg (lásd fenti III. rész).

bc) A főszervező azt állítja, hogy a rendőrség az első felszólaló beszéde közben kikapcsoltatta a hangosítást, ugyanakkor a rendőrség úgy nyilatkozott, hogy nem tettek intézkedéseket a

rendezvény megtartásának megakadályozására, csupán a jogsértést elkövető személyekkel szemben léptek fel, ennek keretében a rendezvény színpadáról is előállítottak két személyt. Arra vonatkozóan tehát nincs rendőrségi dokumentáció, hogy a rendőrök megszakították volna a hangosítást, ugyanakkor a rendőri álláspont szerint a hangosítás kiiktatása nem lett volna jogsértő az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése és a 13. §-ának (3) bekezdése alapján, mivel a nagy hangerő a már megkezdett rendőri intézkedéseket zavarhatta.

A rendelkezésre álló videofelvételek tanúsága szerint 11 óra 5 perctől kezdődően a Gárdaszövetség nevében kezdte el beszédét egy felszólaló. Kb. 1 perc elteltével rendőrök vonultak a színpad elé, és ott megálltak, majd néhány másodperccel később, a felszólaló beszéde alatt elhallgatott a mikrofon. A felvételen az is látszik, hogy a hangosító pult előtt is rendőrök állnak.

bd) A rendőrség nyilatkozata szerint a rendezvény során három alkalommal – 10 óra 50 perckor, 10 óra 51 perckor és 10 óra 52 perckor – hangzott el rendőri felszólítás az alábbi tartalmakkal: 1. „Figyelem! Itt a rendőrség helyszíni parancsnoka beszél, tájékoztatom Önöket, hogy cselekményük jogsértő, ezért felszólítjuk Önöket, hogy a jogsértő cselekményt fejezzék be, ellenkező esetben rendőri intézkedésre kerül sor.” 2. „Figyelem! Itt a rendőrség helyszíni parancsnoka beszél. Tájékoztatom Önöket, hogy az alakzatban állásuk és az eskütételük jogsértő, ezért felszólítom Önöket, hogy a jogsértő cselekményt hagyják abba, ellenkező esetben rendőri intézkedésre kerül sor.” 3. „Figyelem! Itt a rendőrség helyszíni parancsnoka beszél. Tájékoztatom Önöket, hogy az alakzatban állás és az eskütételük jogszabálysértő, ezért felszólítom Önöket, hogy a szabálysértést fejezzék be, ellenkező esetben rendőri intézkedésre kerül sor.” A rendőrség szerint a rendezvény feloszlátására sem a Hősök terén, sem más helyszínen nem került sor. A rendőrség nem tett továbbá intézkedéseket a rendezvény megtartásának megakadályozására, csupán jogsértést elkövető személyekkel szemben lépett fel, ennek keretében a rendezvény színpadáról is előállított két személyt. A rendőrségi iratok szerint, amelyeket a felvételek igazolnak, a helyzet esküalálódását végső soron a Készenléti Rendőrség néhány részt vevő általi vízzel való lelocsolása, majd palackkal történő megdobása idézte elő.

A főszervező ezzel szemben azt állítja, hogy a rendezvényt a rendőri beavatkozás miatt nem lehetett megtartani, és azt valamivel később erőszakkal befejezettnek is nyilvánították.

A rendelkezésre álló videofelvételeken látható, hogy 11 óra 33 perckor a főszervező a színpadról beszél a jelenlévőkhöz, és elmondja, hogy „A rendőrség úgy véli, hogy megsértettük a biztonsági előírásokat, s a rendezvényünket innentől kezdve befejezettnek nyilvánítja. Ugyan erre semmilyen felszólítást nem kaptunk, megüzenték nekem, én azt gondolom, civil emberként mindenki itt maradhat, mert innentől kezdve ez nem egy rendezvény.”

c) A Testület a rendezvény főszervezőjének panasza alapján meghozott, 393/2011. (XII. 20.) számú állásfoglalásában alapvetően a következőket rögzítette.

ca) A jogi szabályozás a rendezvények rendjének fenntartásával kapcsolatos feladatokat elsődlegesen a szervezőre rója, ennek kapcsán a szervezőnek együttműködési kötelezettsége van a rendőrséggel, amelynek képviselője a Gytv. értelmében bármely rendezvényen jelen lehet.

A rendelkezésre álló adatokból nyilvánvaló, hogy a főszervező sok tekintetben megtette az elvárható lépéseket ezen kötelezettségeinek teljesítésére. A rendezvényt szabályszerűen bejelentette, az egyeztetésen 2011. február 12-én részt vett, a körülmények változását 2011. március 9-én szintén bejelentette. A rendezvény reggelén, 9 óra körüli időben egyeztetés zajlott az első helyszínparancsnokkal és a rendbizzal. A főszervező is elismeri, hogy felhívták a rendőrök a figyelmét arra, hogy az esetleges alakzatban állást a rendőrség nem tartja „mostanában elfogadottnak”. Erre a főszervező azt válaszolta, hogy „nem feltétlenül szeretnék a gárdisták alakzatban állni, de ragaszkodnak ahhoz, hogy a megemlékező ünnepség szemre is tetszetős legyen”.

Az <http://www.youtube.com/watch?v=G3ybAF0I89Q> címen hozzáférhető videofelvételen látható, hogy a főszervező a rendezvényt megelőzően – a pontos időpont meghatározása nélkül, de a felvételek tanúsága alapján jóval a rendezvény tényleges megkezdése (10 óra 48 perc) előtt – egyeztetett a rendbizzal arról, hogy a résztvevők általa kívánatosnak tartott rendje olyan alakzatnak minősül-e, amelyet a rendőrség elfogadhatónak tart, vagy sem. A videofelvétel szerint a főszervező a rendbizzától olyan tájékoztatást kapott, amely szerint az általa vázolt felállási rend, vagyis a két középen üres téglalap a rendezvény megkezdése után, azaz csak 11 órától elfogadható. Ezt követően a főszervező alappal bízhatott abban, hogy az általa bejelentett rendezvény a jogszabályi előírásoknak megfelel és rendben, rendőri beavatkozás nélkül le fog zajlani, feltéve, hogy egyéb olyan események, illetve az események olyan láncolata nem következik be és nem alakul ki, amely a helyzetet utólag alapvetően megváltoztatja.

A BM rendelet, ahogyan arra az állásfoglalás fentebb utal, széles körben ró feladatokat a rendezvény rendbizzára annak érdekében, hogy a rendezvény szervezőjével az együttműködés kellően szoros és hatékony legyen. Ennek keretében a rendbizz köteles a szervezőkkel egyeztetni a rendezvény rendjének biztosításában kérésükre közreműködő rendőri (és együttműködő) erők feladatát, tevékenységét, illetve a rendezőkkel való együttműködés formáit; figyelemmel kíséreni a rendezvény törvényességét, továbbá bejelentéshez kötött rendezvény esetén azt is, hogy a megtartásra a bejelentésben foglaltaknak megfelelően kerül-e sor; a rendezvény résztvevőinek törvényességet veszélyeztető magatartása esetén a szervező figyelmét felhívni törvényi kötelezettségére, illetve a szervező javaslatára, kérésére vagy a biztosítás parancsnokának utasítására rendőri intézkedésekkel közreműködni a rend helyreállításában.

A BM rendelet a rendbizz feladatait annak érdekében részletezi, hogy a rendőrség – intézményvédelmi kötelezettsége keretében – hatékonyan biztosítsa azon rendezvények zavartalanságát, amelyek keretében a résztvevők a gyülekezéshez és véleménynyilvánításhoz való alapjogukat gyakorolják. Ezen kötelezettség – a konkrét esetben a gyülekezési joggal összefüggésben – a jogbiztonságnak azon általános követelményéből ered, hogy az állampolgárok a hatóságoktól a valóságnak megfelelő, a jogaik rendeltetésszerű gyakorlását lehetővé tevő tájékoztatást kapjanak a jogszabályi követelményekről és a joggyakorlás egyéb feltételeiről.

A rendbizz tájékoztatása ezen követelményeknek nem mindenben felelt meg. A rendbizz ugyanis csak a hozzáférhető főszervező konkrét kérdését (tudniillik a téglalap alakzatot) továbbította telefonon, vélhetően a helyszínparancsnoknak vagy más előljárónak, és a konkrét kérdésre kapott konkrét választ közölte szó szerint a főszervezővel legalábbis a fenti felvétel tanúsága szerint. A rendbizz figyelme nem terjedt ki arra, hogy ismételt felhívja arra a

főszervező figyelmét, hogy önmagában az általa vázolt alakzat ugyan nem veti fel a jogsértés gyanúját, de ha más a törvényi tényálláshoz (Szabs. tv. 152/B. §) szükséges elemnek kiegészül és azzal együttesen jelenik meg, úgy a szabálysértés gyanúja mindenképpen fennáll, amely megalapozza a rendőri intézkedést.

Megjegyzendő azonban, hogy ezen hiányos rendbiztosi tájékoztatás is kitért arra, hogy a rendezvény 11 órára van bejelentve és azt megelőzően még a téglalap alakzat sem vehető fel.

A Testület megállapítása szerint a többszöri egyeztetés ellenére is részben a helyszínparancsnok váltás, részben a fentebb már vázolt nem teljes körű rendbiztosi tájékoztatás alkalmas volt arra, hogy az egyébként az események menetét ekkor kézben tartó és egyébként offenzív magatartást tanúsító főszervező ezt hivatkozási alappá tegye a rendőri intézkedések jogszerűségének megkérdőjelezésében.

A Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 24. § (1) bekezdés második fordulatában meghatározott tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatban arra, hogy a „tőle elvárhatóság” zsinórmértéke nyilvánvalóan jóval magasabb egy rendezvények biztosításában jártas és a konkrét esetben több száz fős rendezvényre kijelölt rendbiztos esetén, mint egy átlagos rendőri fellépés alkalmával. A rendőri felvilágosítási kötelezettségnek egy olyan rendezvényen, ahol a gyülekezési jog gyakorlásának biztosítása a feladat, a rendbiztos és a helyszínparancsnok részéről a tájékoztatásnak mindig, minden részletre kiterjedőnek, egyértelműnek és – a technika mai színvonala szerint nem kizárt – dokumentáltnak kell lennie.

A Testület a fentiek alapján megállapítja, hogy a nem teljes körű rendőri felvilágosítás főszervezőn keresztül érintette a rendezvény további résztvevőjének, így a panaszosnak az Rtv. 24. §-ában előírt elvárható rendőri felvilágosításhoz fűződő jogát, mert hitelt érdemlő tájékoztatást a résztvevők a főszervezőtől a szervezőkön keresztül kaphattak. **Az összes körülményre, illetve a főszervező-résztvevő egymáshoz való viszonyára tekintettel sérült a panaszos jogbiztonság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz fűződő joga, amely sérelmet a Testület csekély fokúnak ítélt meg.**

cb) A Testületnek ezt követően abban kellett állást foglalnia, hogy a rendőri fellépés, illetőleg az igazoltatások megkezdése sértették-e a panaszos békés gyülekezéshez való jogát.

A gyülekezési jog gyakorlásának legalapvetőbb feltétele mind a Gytv. 2. § (1) bekezdése, mind az Alkotmány 62. § (1) bekezdése alapján annak békés jellege. Éppen ezért a gyülekezési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást [Gytv. 2. § (3) bekezdés], ez nem lehet a rendezvény célja, valamint a rendezvény a megtartása során sem veszítheti el békés jellegét, mert akkor azt a rendőrség a Gytv. 14. § (1) bekezdése alapján feloszlatja.

Gyülekezési jog tartalmi elemét képezi maga a rendezvény szervezése és megtartása, a rendezvényen való részvétel, illetőleg az attól való tartózkodás, továbbá a gyülekezési joghoz tartozik az is, hogy az állam köteles a jogszerűen megtartott gyűlés lebonyolítását biztosítani.

A vizsgált esetben a rendőrség olyan információk birtokába került az események előrehaladtával, de még a bejelentett rendezvény kezdete előtt, hogy „avatásra” fog sor kerülni, még az ünnepség megkezdése, azaz 11 óra előtt.

Az értékelés során két ítéletre (lásd alább) szükséges hivatkozni, ami azért elengedhetetlen, mert a Szabs. 152/B. § (1) bekezdése a következőképpen szól: „Aki a bíróság által társadalmi szervezet feloszlataásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez, elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.”

A Fővárosi Bíróság 2008. december 16-án meghozott, 19.P.26453/2007/126. számú elsőfokú ítéletéből, majd az ezen ítéletet helybenhagyó, a Fővárosi Ítéltábla által 5.Pf.20.738/2009/7. számú, 2009. július 2-án kihirdetett másodfokú, jogerős határozatból, az a következtetés vonható le, hogy a Szabs. 152/B. § törvényi tényállása elkövetésének gyanúja 10 óra 48 percet követően – amikor is a bejelentettnél korábban ténylegesen kezdetét vette a rendezvény a rendőrség által alappal eskütételként értékelt szertartással – bizonyosan fennállt. A rendőrség számára az intézkedéshez szükséges mértékű gyanút a következő körülmények támasztják alá: zárt alakzatban, zászlós felvezetéssel, egyenruhában, masírozva érkező csoportok, illetve az ennek eredményeképpen a Hősök terén folyamatosan növekvő létszám; a terepszínű zöld „Magyar Nemzeti Gárda” feliratú egyenruhások mellett, ugyan kétség kívül kisebb számban, de markánsan megjelenő fekete egyenruhás személyek; kiegészülve azzal, hogy az adott időpontban megkezdődött a téglalap alakzatba rendeződött, de a téglalapok között fekete egyenruhás személyek sorait is tartalmazó egység eskütételre utaló, avatási szertartása.

Mint ahogy a hivatkozott bírósági határozatok indokolásaikban rámutatnak, egyes körülmények – mint például a szónoklatok tartalma, vagy a ruha használata, illetve az alakzatban vonulás, a vezényszavak, speciális köszöntések elhangzása – önmagukban nem feltétlenül indokolják az alapjogok gyakorlásába való beavatkozást, de a törvényi tényállás szempontjából iránymutatást tartalmazó indokolás nem zárja ki az említett elemek együttes megjelenése esetén az alapjog korlátozásának lehetőségét.

A fentiekben ismertetett körülmények együttes megvalósulása és a tényleges tevékenység megkezdése nem csak a jogalapot, hanem az Rtv. 13. §-a és a Szolgálati Szabályzat 3. §-a alapján a kötelezettséget is megteremtette a rendőri intézkedéshez, azaz a 10 óra 48 percet követő, 10 óra 50 perc körüli első, majd azt percenként követő, a jogellenes – a második és harmadik felszólításnál már határozottan körülírt – magatartással való felhagyásra vonatkozó felszólításhoz. Figyelemmel arra, hogy a jelenlevők a helyszínbiztosítás parancsnokának felszólítására semmilyen reakciót nem mutattak, a harmadik felszólítást követően néhány perc elteltével kezdődtek meg az egyes, sorokban álló személyekkel szembeni igazoltatások.

A rendőrség tehát eskütételt valószínűsített, ugyanakkor mindaddig, amíg arra utaló körülményt nem tapasztalt, addig a Hősök terén téglalapformát felvett először ülő, majd felsorakozó résztvevőkkel szemben intézkedni nem kezdett. Azt követően, hogy 10 óra 48 perckor megkezdődött a fentiekben már körülírt, a „beavatott” személyek számára értelmezhető szertartás, 10 óra 50 perckor kezdődik meg az első felszólítás melyet röviddel később követ a másik kettő. Fontos rámutatni, hogy a helyszínbiztosítás parancsnoka – igaz az első felszólításban mindössze a jogellenes magatartás felhagyására hívja fel a jelenlevőket – az alakzatban állás, valamint az avatásként megjelölt magatartás megszüntetésére szólított fel. Azt követően, hogy a felszólítások semmiféle reakciót nem váltottak ki a résztvevőkben, a rendőrség a korábban a felszólításkor kilátásba helyezett intézkedést megkezdi, azzal hogy az általa jogsértőnek ítélt tevékenységet folytató személyeket igazoltatás alá vonja.

A Testület a fenti értékelés során tekintettel volt az arányosság követelményének (Rtv. 15. §) érvényesülésére is. Ezzel kapcsolatosan úgy ítélte meg, hogy a rendőrök – helyesen – nem a rendezvény feloszlata mellett döntöttek, hanem csak azokkal az egyénnel szemben fogatosítottak intézkedést, akikkel kapcsolatban az intézkedést megalapozó szabálysértés elkövetésének gyanúja merült fel, lehetővé téve, hogy a rendezvény folytatódjon.

A Testület jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a megváltozott helyzetből következő legenyhébb intézkedést fogatosította – még az igazoltatások megkezdése előtt felszólította az alakzatban állókat a magatartás abbahagyására és csak a figyelmeztetés eredménytelenségét látva kezdett igazoltatni –, a főszervező ezzel a felhívással tudatosan szembehelyezkedett, és a többi résztvevőt is arra hívta fel, hogy ne tegyen eleget a rendőrségi felszólításnak. Ez a főszervezői magatartás ellentétes volt az Rtv. 19. §-ával, amely szerint a rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. E feltétel jelen esetben – figyelemmel arra, hogy a főszervező számára is tudottan bonyolult megítélésű szabálysértési probléma jogi értékelése volt a rendőri intézkedés alapja – bizonyosan nem állt fent.

A fent elemzett és 10 óra 50 perc körül megkezdett intézkedések – akár csak a nap korábbi részében tanúsított rendőri fellépés – egyértelművé tették, hogy a rendőrség csak „leköveti” az eseményeket, mindig csak reagál azokra, mindez pedig a Testület számára azt bizonyítja, hogy nem felel meg a valóságnak az a főszervezői vélelem mely szerint a rendezvényük feloszlata eleve eldöntött rendőri „elhatározás” lett volna.

A Testület utal arra, hogy a gyülekezési jog, mint alapjog sérelmének vizsgálata szempontjából a napi események kronológiája szerint a kb. 11 óra 23 percgig terjedő időszávnak volt relevanciája, mert az ezután történt, a Készenléti Rendőrség egyes tagjainak megtámadására irányuló magatartásából már okszerűen következett a rendezvény befejezésének szükségessége.

A Testület a fentiek alapján megállapította, hogy a rendőrség által jogszerűen alkalmazott intézkedések miatt nem sérült a panaszos Alkotmány 62. § (1) bekezdésében biztosított békés gyülekezéshez való joga.

3) A panaszossal szembeni igazoltatás indokoltságát tekintve a Testület az alábbi megállapításra jutott.

A rendőri tájékoztatás szerint a rendőrök intézkedéseket a felszólítások ellenére a téren tartózkodó, formaruhát viselő és alakzatban álló személyekkel szemben kezdeményeztek, akik a felszólításokra nem reagáltak. Ennek jogalapja a rendőrség szerint általánosságban az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése – azon belül a közrend, közbiztonság védelme – és 30. §-ának (1) bekezdése volt.

A panaszossal szemben intézkedő rendőr jelentése szerint a biztosítás parancsnokának utasítása alapján több olyan személyt igazoltatott, akik egyenruhát viseltek és alakzatban álltak. Az intézkedés okaként az igazoltatások alkalmával az intézkedés alá vont személyekkel közölte, hogy cselekményükkel feloszlattott társadalmi szervezetben való részvétel szabálysértését követik el. A panaszossal szemben is fellépő r. őrmester által igazoltatott személyek a szabálysértés tényére, illetve annak továbbfolytatása esetére kilátásba

helyezett további intézkedések megtételére vonatkozó figyelmeztetését tudomásul vették és az alakzatból kilépve cselekményüket befejezték, így az igazoltatáson kívül más intézkedésre nem került sor.

A Testület leszögezi, hogy – bár az intézkedés idején fokozott ellenőrzés volt hatályban – megítélése szerint a panaszost és társait egyedi magatartásuk (az alakzatban állás) és nem a fokozott ellenőrzés által jelentett általános felhatalmazás alapján igazoltatták a rendőrök. Emiatt az igazoltatás jogszerűségét az Rtv. 29. §-a alapján kell megítélni.

Ismételten szükséges utalni az Rtv. 13. § (1) bekezdésére, melynek értelmében „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”. A Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdése egyértelművé teszi, hogy az intézkedési kötelezettséget szabálysértések és bűncselekmények észlelése egyaránt megalapozza: „bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.”

A Szabs. tv. 152/B. §-a szerint a felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértését követi el, aki a bíróság által társadalmi szervezet felosztatásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez, illetve aki a bíróság által felosztatott társadalmi szervezet működésében a felosztatás után részt vesz, vagy nyilvános rendezvényen a bíróság által felosztatott társadalmi szervezet egyenruháját vagy formaruháját viseli, továbbá aki nyilvános rendezvényen olyan egyenruhát vagy formaruhát visel, amelyről – annak jellegzetes tulajdonságai miatt – bíróság által felosztatott társadalmi szervezet egyenruhája, formaruhája ismerhető fel.

Az utóbbi szabálysértési tényállás kapcsán – mivel az alapul szolgáló bírósági döntésre maga a tényállás tartalmaz utalást – a Testületnek vizsgálnia kellett a Magyar Gárda felosztatásáról hozott, mögöttes feltételként szolgáló bírósági döntést is. E körben a Testület utal az 503/2010. (XII. 15.) sz. állásfoglalásában rögzített megállapításaira az alábbiak szerint. A Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.738/2009/7. számú, 2009. július 2-án kihirdetett másodfokú, jogerős ítéletével a Magyar Gárdát feloszlatta. Az ítélet hatálya az indokolás szerint kiterjed az egyesülethez kapcsolódó mozgalom működésére is. Az ítéltábla ítéletében utalt arra, hogy a Magyar Gárda (Mozgalom) nem jogképes, azt az egyesülettel szimbiózisban, az egyesületen belül, annak szervezeti egységeként működő entitásnak kell tekinteni. Igazolja ezt az, hogy az egyesület által becsatolt „együtműködési megállapodás” szerint a Magyar Gárda az egyesület „ideológiai-szellemi iránymutatását magáénak vallva” az egyesület céljait valósítja meg. Tekintve pedig, hogy az egyesület a Magyar Gárdát magában foglalja, az ítélet hatálya arra is kiterjed, „vagyis az egyesület felosztatása kapcsán a bíróság a Magyar Gárdában tevékenykedő természetes személyek együtműködésének az egyesülethez kötődő szervezeti kereteit is megszünteti”.

A bíróság értelmezésében a felosztatott szervezethez tartozás kellékei, jellemzői a zárt alakzatban vonulás, a vezényszavak használata, az egyenruha viselése, az elhangzó beszédek tartalma és a zászlók, transzparenszek jelenléte. A másodfokú ítélet 20-ik oldalán az ítélelhezó kifejti, hogy ezen elemek is részei voltak annak a tevékenységnek, amely a társadalom tagjaiban – az összes körülményt együtt értékelve, de nem feltétlenül a felsorolt feltételeket

együttesen megjelenítve, tanúsítva – félelmet, riadalmat, megbotránkozást keltett a Magyar Gárda részéről és amely (többek között) jelentős szerepet játszott a szervezet társadalomellenessé nyilvánításában és megszüntetésében.

A konkrét esetben ezt követően a Testület feladata annak megítélése volt a fenti szabályok fényében, hogy a panasz tárgyául szolgáló ügyben szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésének a rendőrségi fellépéshez szükséges fokú gyanúját a körülmények megalapozták-e. Amennyiben igen, úgy – a rendőrség intézkedési kötelezettsége alapján – a panaszossal szembeni igazoltatást, mint a legenyhébb intézkedési lehetőséget, jogszerűnek kell tekinteni.

A Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint – a szabálysértés megvalósulásának kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálnia kell azt, hogy a szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanúja fennállt-e. Abban az esetben ugyanis, ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény alapvető értékelését akkor, amikor a rendőrség jogalapként szabálysértés gyanújára hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata kiüresedne. Ebben a körben a Testület az alábbiakat rögzíti.

Valamely szervezet tagjait a külvilág elsősorban olyan külső jegyek által képes azonosítani, mint a szervezetre jellemző ruházat vagy a tanúsított magatartás. A felosztatott Magyar Gárda egyenruhájának több olyan eleme van, amely az öltözet azonosítására alkalmas. Ilyen az árpádsávós kendő, a fekete mellény, illetve az azzal együtt viselt fehér ing, a jellegzetes sapka. Az egyenöltözetten túl jellemző volt továbbá a Magyar Gárdára a katonás megjelenés: szervezet tagjai katonai vezényszavak kíséretében, sorokba rendeződve jelentek meg a kívülállók előtt, a tagok katonai rendfokozatot kaptak. Egyértelműen a szervezethez tartozásra utalt az „Adjon az Isten! Szébb jövőt!” speciális köszöntés alkalmazása, továbbá a gárdisták ruházatában is megmutatkozó jelképek megjelenítése egyéb használati tárgyakon, zászlókon, transzparensen.

A panaszolt esetben a helyszínrre a rendezvény résztvevői a Magyar Gárdával ugyan nem feltétlenül azonosítható formaruhában, de katonás rendben érkeztek meg, vezényszavakat használtak, és katonai jelleget mutató rendben helyezkedtek el, továbbá az egyesületre, illetve a mozgalomra utaló speciális köszöntést („Adjon az Isten! Szébb jövőt!”) használtak, és a zászlókon, kellékeken a Magyar Gárdára jellemző szimbólumok is felfedezhetők voltak. Emellett a szervezet elnevezése – Magyar Nemzeti Gárda – egyértelműen utal a Magyar Gárdára. A panaszos által megjelölt felvételen látható, hogy a terepszínű ruházatot viselő személyekkel megegyező ruházatot viselt a panaszos, és a Testület megítélése szerint katonai alakzatra hasonlító rendben álló személyek között vett részt a rendezvényen a téren felállított négyszögformában állva.

A Testület álláspontja szerint – anélkül, hogy ez a szabálysértés megvalósulását illető állásfoglalást jelentene – a fenti jegyek alapján a rendőrségben felmerülhetett az az intézkedéshez szükséges gyanú, hogy a rendezvény résztvevőinek magatartása alkalmas lehet a Szabs. tv. 152/B. §-ában foglalt felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértésének megvalósítására.

A Testület megítélése szerint ezért, közrendet veszélyeztető körülmény észlelése miatt az Rtv. 29. §-ában foglalt közrend, közbiztonság védelme törvényi fordulat alapján fennállt a helyszínrre vezérelt rendőri erők intézkedési kötelezettsége.

A rendőrség tehát a Testület megítélése szerint megfelelő jogalap birtokában járt el akkor, amikor szabálysértés elkövetésének gyanúja miatt a panaszossal szemben igazoltatást fogantatosított, így azzal nem valósította meg a panaszos tisztességes eljáráshoz és személyes adatok védelméhez fűződő jogának megsértését.

V.

A Testület megítélése szerint a rendőrség felvilágosítás-adási kötelezettségének hiányos teljesítése miatt sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga, ugyanakkor ez nem vezetett a gyülekezési jog, mint alkotmányos alapjog megsértéséhez, figyelemmel arra, hogy az összes körülményre tekintettel megállapíthatóvá vált a rendőri intézkedés jogszerű és indokolt volta.

Ezen túlmenően a rendőrség megfelelő jogalap birtokában járt el akkor, amikor szabálysértés elkövetésének gyanúja miatt a panaszossal szemben igazoltatást fogantatosított, így az igazoltatással jogszerűen korlátozta a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogát.

A Testület a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét csekély fokúnak ítélte meg, ezért – az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése alapján – a rendelkező részben foglaltak szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2012. január 11.

Dr. Juhász Imre
elnök,
előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag